

Johannes Lomma & Veeti Perkiö

**OULUN KAUPUNGIN LUONTO- JA LIIKUNTAPAJALLA OLLEIDEN NUORTEN
KOKEMUKSIA PAJAJAKSOSTA**

**OULUN KAUPUNGIN LUONTO- JA LIIKUNTAPAJALLA OLLLEIDEN NUORTEN
KOKEMUKSIA PAJAJAKSOSTA**

Johannes Lomma & Veeti Perkiö
Opinnäytetyö
Kevät 2020
Sosiaalian tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Johannes Lomma ja Veeti Perkkiö

Opinnäytetyön nimi: Oulun kaupungin Luonto- ja liikuntapajalla olleiden nuorten kokemuksia pajajaksosta

Työn ohjaajat: Päivi Onkalo ja Aira Vähärautio

Työn valmistuslukuksi ja -vuosi: Kevät 2020

Sivumäärä: 41+4

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Oulun kaupungin Nuorten luonto- ja liikuntapajan kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla nuorten pajajaksolla esiin nousseita kokemuksia Luonto- ja liikuntapajan toiminnan tueksi ja kehittämiseksi. Samalla opinnäytetyö avaa ikkunan luonnosta ja liikunnasta pitävien, mutta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten kokemusmaailmaan.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Käytimme aineistonkeruumenetelmänä teemahaastatteluja ja tutkimusmetodinä aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Opinnäytetyön tietoperustana toimii nuorisotyön sekä nuorten syrjäytymistä ehkäisevän toiminnan periaatteet. Työssä on hyödynnetty myös nuorten työpajatoiminnasta tehtyjä aiempia tutkimuksia. Koimme tärkeäksi ottaa tietoperustaan myös palasia seikkailupedagogisesta toiminnasta sekä luonnon hyvää oloa tuovasta vaikutuksesta, sillä ne ovat olennaisia elementtejä Luonto- ja liikuntapajan toiminnassa.

Opinnäytetyömme tuloksista selviää, että pajatoiminnasta on ollut selkeää hyötyä pajatoiminnassa mukana olleille nuorille. Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajalla on onnistuttu luomaan yhteisöllisyyteen ja luottamukseen perustuva ilmapiiri, jonka nuoret ovat kokeneet voimaannuttavana erilaisten pajalla ja luonnossa tehtyjen toimintojen sekä pajalla syntyneiden sosiaalisten suhteiden kautta. Haastattelemamme nuoret nostivat pajatoiminnasta esille erityisesti yhteisöllisyyden, luonnon sekä liikunnan hyvinvointia vahvistavat vaikutukset. Nuoret kokivat pajatoiminnan vahvistaneen heidän hyvinvointiaan. Se oli myös saanut heitä kokeilemaan uusia asioita sekä ylittämään rajojaan ja pajatoiminta oli yleisesti ottaen koettu mielekkääksi.

Opinnäytetyömme tuloksista on selkeästi nähtävissä se, että Nuorten luonto- ja liikuntapajan kaltaiselle toiminnalle on selkeästi tarvetta. Luonto- ja liikuntapaja voi halutessaan käyttää opinnäytetyötämme toiminnan hyödyllisyyden perusteluun heidän omien seurantojensa tueksi.

Asiasanat: Nuorisotyö, nuorisotutkimus, nuorten syrjäytyminen, seikkailupedagogiikka, seikkailukasvatus, työpajat

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Bachelor of social services

Authors: Johannes Lomma & Veeti Perkkiö

Title of thesis: Oulun kaupungin Luonto- ja liikuntapajalla olleiden nuorten kokemuksia pajajaksosta

Supervisors: Päivi Onkalo & Aira Vähärautio

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2020 Number of pages: 41+4

This thesis is made in collaboration with nature and physical education workshop for youngster in Oulu. The purpose of this thesis is to describe the experiences that the participants have had in the workshop. This information can be used for support and development of the workshop. This thesis also opens a window to the world of the youngsters who like nature and exercise but are in danger to become marginalized from society.

Thesis was done as a qualitative research. As a method we used theme interview and material-based analysis. The information base and theory for this thesis are the principles of youth work and the preventative work for marginalization of youngsters. In this thesis we have used information from previous researches which were made of youngsters workshops. We also used little bit of theory from adventure pedagogy and nature's effect for healthcare because they are essential elements in the activity of nature and exercise workshops activity.

From the results of our thesis we found out that youngsters had benefitted from the workshop period. Those young individuals who we interviewed told that especially communality, nature and exercise were important sectors of their experience. The youngsters had experienced that their wellbeing had increased because of the workshop. In the workshop the youngsters also had tried many new things, they had also tested and crossed over their limits and faced fears. Generally speaking the workshop period was experienced as a very pleasant thing.

From the results of our thesis can be seen that there is a clear need for this kind of service that the Nature and exercise workshop produces. Nature and exercise workshop can use our thesis to explain their usefulness in the field of youth work.

Asiasanat: Youth works marginalization of young people, youth research, adventure pedagogy, workshop

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	NUORTEN SYRJÄYTYMINEN, NUORISOTYÖ JA TYÖPAJATOIMINTA.....	8
	2.1 Nuorten syrjäytyminen ja nuorisotyö	8
	2.2 Nuorten työpajat	10
	2.3 Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan toiminta.....	11
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	15
	3.1 Tarkoitus, tutkimustehtävä ja tavoitteet.....	15
	3.2 Laadullinen tapaustutkimus	16
	3.3 Kohdejoukko, tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu	16
	3.4 Aineiston analyysi	19
4	TULOKSET.....	22
	4.1 Nuorten kokemuksia pajajaksolta	22
	4.2 Pajatoiminnan kehittäminen.....	25
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
6	LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	30
7	POHDINTA	33
	LÄHTEET.....	37
	LIITTEET	42

1 JOHDANTO

Opinnäytetyötämme suunnitellessa mielessä alkoi pyöriä lukion psykologian tunnilla kuultu tarina miehestä, joka ei löytänyt keinoa purkaa ylivoimaiselta tuntunutta ahdistustaan. Mies pakkasi pistoolin mukaansa ja matkusti Lapin erämaahan ajatuksenaan päättää elämänsä jonnekin, mistä häntä ei ikinä löydettäisi. Aikansa käveltyään miehen olotila kuitenkin alkoi helpottaa, askel keveni päivä päivältä, eikä pistoolille lopulta ollut tarvetta. Mies sai huutaa tuskansa tuntuille, laaksoille ja vaivaiskoivuille, ja yksi kerrallaan mielen solmut alkoivat löysäämään.

Molemmat tämän opinnäytetyön tekijöistä ovat viettäneet lapsuutensa ja nuoruutensa läntisen Lapin maisemissa, missä joet halkovat vaarojen ja havumetsien peittämää maisemaa. Luonnossa liikkuminen on ollut meille molemmille pienestä pitäen tärkeää ja aina tähän päivään se on säilynyt lähes elintärkeänä henkireikänä arjen kiireiden keskellä. Voimistuneen kaupungistumisen myötä meille on herännyt huoli ihmisten luontoyhteyden heikentymisestä. Erityisen huolissaan olemme nuorten hyvinvoinnista, sillä luontoharrastukset ovat oman tunteemme mukaan menettäneet suosiotaan nuorten keskuudessa.

Luonnosta voimaantumisen idea elää kuitenkin tiettyjen ammatillisten näkökulmien ja menetelmien kautta. Monet hankkeet ja yhdistykset peräänkuuluttavat luonnon tärkeyttä ihmisen hyvinvoinnin kannalta. Esimerkiksi luontoon ja maaseutuympäristöön liittyvää ihmisten hyvinvointia edistävää ammatillista toimintaa tarjoava Green Care on koonnut kotisivuilleen usean eri toimijan luonto-op-paat. Muun muassa Eläkeliitto, Metsähallitus ja Pelastakaa Lapset ry ovat kaikki omalla sarallaan mukana tuomassa esille luonnossa liikkumisen hyötyvaikutuksia nykypäivän ihmiselle. (Green care Finland, viitattu 19.5.2019.) Oman kortensa tähän kekkoon kantaa myös Oulun kaupungin nuorten luonto- ja liikuntapaja. Sen tavoitteena on tukea syrjäytymisvaarassa olevien nuorien koulutusta, elämänhallintaa ja työelämään siirtymistä luontoon ja liikuntaan liittyvien toimintojen avulla. Tässä opinnäytetyössä tutkimme luonto- ja liikuntapajalla olleiden nuorten niin luonnosta ja liikunnasta kuin pajatoiminnan muustakin arjesta saamia kokemuksia.

Aihe on mielestämme kiehtova ja tärkeä, koska sitä kautta pääsemme kuulemaan nyky-yhteiskunnassa kasvaneiden nuorten kertomuksia heidän luonnossa liikkumisestaan. On myös tarpeen saada tietää, mitä muita kokemuksia nuorten pajalla olemiseen liittyy. Nuorten vastauksista saattaa löytyä yllättävääkin tietoa, jota voidaan hyödyntää nuorisotyön, ja miksipä ei muidenkin sosiaalialan

osa-alueiden, kehittämisessä. Nuorten koulutuksesta ja työelämästä syrjäytyminen on ajankohtainen aihe, jossa onneksi viime vuosien aikana on tapahtunut kehitystä positiiviseen suuntaan. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt selkeästi sitten vuoden 2015 huippulukemien. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. viitattu 23.5.2019.) Paljon työtä on kuitenkin vielä tehtävissä. Nuorten elämäntilanteet ja tarpeet vaihtelevat, joten myös nuorisotyön on oltava hyvin laaja-alaista. (Djunpsund R., Kiilakoski T. & Kinnunen V. 2015, 61.) Uutta tietoa ei siis koskaan ole liikaa. Opinnäytetyömme palvelee tätä tavoitetta, sillä hankimme tuoretta tietoa syrjäytymistä ehkäisevän työn piirissä olevilta nuorilta.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvailla Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajaan osallistuneiden nuorten kokemuksia pajajaksosta. Tavoitteenamme on tuottaa tietoa luonto- ja liikuntapajaan osallistuneiden kokemuksista Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan oman arvioinnin tueksi ja toiminnan kehittämiseksi. Tutkimustehtävänämmä on selvittää, millaisia kokemuksia nuorilla on pajajaksolta sekä, miten luonto- ja liikuntapajan toimintaa voisi nuorten mielestä kehittää.

Opinnäytetyömme sijoittuu nuorisotutkimuksen kategoriaan. Nuorisotutkimus tutkii nuoria ja nuoriin liittyviä ilmiöitä, niiden taustoja ja toimintaympäristöjä. Nuorisotutkimuksessa voidaan keskittyä nuorisotyöhön ja nuorisokulttuuriin, yhteiskunnalliseen toimintaan, arvoihin ja asenteisiin, elämäntyyliin, elämäntyyliin sekä nuorten siirtymään koulusta työhön. Nuorisotutkimuksessa voidaan tutkia myös nuorten elinoloja, terveyttä ja yhteiskunnallista eriarvoisuutta. (YUNET 2014, viitattu 3.4.2019.)

Tämä opinnäytetyö palvelee myös omaa ammatillista kasvuamme antamalla meille tietoa, sekä vahvistamalla jo aiemmin harjoitteliämme sosionomin ammatillisen osaamisen kannalta tärkeitä taitoja. Pääsimme tätä opinnäytetyötä tehdessä kehittämään varsinkin asiakastyöosaamistamme sekä kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamistamme. Asiakastyöosaamisen kompetenssi toteutuu, kun luomme luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen luonto- ja liikuntapajalla olevien nuorten kanssa. Kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista kehitämme tutustumalla nuorten pajojen toimintaan sekä tavoitteisiin ja muuhun opinnäytetyötämme ympäröivään tietoperustaan. Lisäksi tarvitsemme opinnäytetyössämme johtamisosaamista sekä palvelujärjestelmäosaamista. Opinnäytetyömme voidaan kokonaisuudessaan nähdä pajatoiminnan kehittämiseen käytettävän tiedon tuottamisena, joten myös kehittämisosaaminen on osa ammatillista kasvuamme. Tietenkään ei pidä unohtaa eettistä osaamista, joka on kaiken asiakastyön perusta. (Sosiaalialan kompetenssit 2016, viitattu 23.5.2019)

2 NUORTEN SYRJÄYTYMINEN, NUORISOTYÖ JA TYÖPAJATOIMINTA

2.1 Nuorten syrjäytyminen ja nuorisotyö

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorta syrjäytymistä yhteiskunnasta. (Aluehallintovirasto 2019, viitattu 22.5.2015) Syrjäytyminen tarkoittaa huono-osaisuuden kasautumista niin, että ihminen ei koulutukseen, työttömyyteen tai elämänhallintaan liittyvien ongelmien vuoksi osallistu yhteiskunnan toimintaan (Andersson, Erikson, Hovi, Kajantie, Laivuori & Räikkönen 2013, 23). Yksi syrjäytymiseen johtavista tekijöistä on nuoren tai nuoren aikuisen työelämään siirtymisen epäonnistuminen. Yksilön syrjäytyminen voi alkaa jo lapsena kotona, koulussa tai joissain muissa sosiaalisissa tilanteissa ilmenneistä vaikeuksista. Siihen, syrjäytykö ihminen vai ei, vaikuttaa hänen toimintansa yhdessä yhteiskunnan rakenteiden toiminnan kanssa. (Ek, Järvelin, Sovio & Viinamäki 2004, 11.) Esimerkiksi niille, jotka eivät suorita toisen asteen tutkintoa, kasaantuu usein hyvinvointiongelmia muun muassa toimeentulon ja mielenterveyden vaikeuksien muodossa. Heidän todennäköisyytensä jäädä myöhemmin työn ja koulutuksen ulkopuolelle on muita suurempi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019, viitattu 23.5.2019)

Vuonna 2015 15,1 prosenttia 20-24-vuotiaista nuorista oli työn ja koulutuksen ulkopuolella. Vuoden 2018 mennessä osuus oli laskenut 11,8 prosenttiin. Myös 25-29 vuotiaiden määrä työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista on pienentynyt vuodesta 2015 lähtien huomattavasti. Vuonna 2017 16,7% 20-24 vuotiaista oli vailla toisen asteen tutkintoa. Tutkinnon puuttuminen johtuu useimmiten opintojen keskeyttämisestä. Keskeyttäneiden määräkin on viime vuosina vähentynyt, joten kehitys on ollut siinäkin suhteessa positiivista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 23.5.2019) Koulutukselliset siirtymät ovat kriittisiä vaiheita, jotka ohjaavat nuorten elämää ja täten vaikuttavat vahvasti heidän hyvinvointiinsa. Koulu-uupumus voi aiheuttaa kyynisyyttä koulunkäyntiä kohtaan. Tulevaisuudessa kyynisyys mahdollisesti vaikeuttaa nuoren jatkokoulutuksessa pärjäämistä, mikä osaltaan on myös yksi syrjäytymiselle altistava tekijä. Muun muassa kiire ja suorittamisen ilmapiiri altistavat nuoria uupumukselle. Koulun lisäksi myös vanhemmat ovat merkittävässä asemassa nuorten opinto- ja työtavoitteiden asettamisessa. Suuri osa nuorista on kuitenkin tutkimusten mukaan innostunut koulunkäynnistä. Motivaatioon, koulussa pärjäämiseen ja hyvinvointiin liittyvät ongelmat kasautuvat pienelle ryhmälle. (Salmela-Aro & Tuominen-Soini 2013, 248-254.)

Nuorisotutkimusseuran vuonna 2017 tekemän tutkimuksen mukaan työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret ovat muihin verrattuna tyytymättömämpiä niin elämäänsä kaiken kaikkiaan kuin sen eri osa-alueisiin. Työn ja koulutuksen ulkopuolella oleminen vaikuttaa varsinkin psyykkiseen terveydentilaan ja taloudelliseen tilanteeseen. Tyytyväisyys elämään oli erityisen matalalla tasolla työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneillä pojilla. (Nuorisotutkimusseura 37, viitattu 23.5.2019.)

Nuorisotyön opetussuunnitelmassa nuorisotyö nähdään ennen kaikkea kasvatuksellisenä toimintana (Djunpsund R., Kiilakoski T. & Kinnunen V. 2015, 153-156). Nuorisotyötä kuvaavan suhdeteorian pohjalta rakennettu malli esittää nuorisotyön tavoitteiksi nuorten kasvun ja tilanteen tukemisen yksilönä, joka on osa laajempaa sosiaalista verkostoa, sekä auttaa nuorta kiinnittymään lähiympäristöönsä. Mallissa on kahdeksan osiota: 1. Nuoren yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukeminen. 2. Nuoren suhde toisiin nuoriin. 3. Nuorten suhde luotettaviin aikuisiin. 4. Nuorten suhde palvelujärjestelmään ja rakenteisiin. 5. Nuorten suhde alueeseen ja omaan lähiympäristöön. 6. Nuorten suhde päätöksentekoon ja yhteiskuntaan. 7. Nuorten suhde maailmaan, kulttuuriin ja luontoon. 8. Nuorten näkökulman tuominen päätöksentekoon ja nuorten olosuhteisiin vaikuttaminen. (Djunpsund R., Kiilakoski T. & Kinnunen V. 2015, 61-63.) Mallin mukaan huolen kohteena olevien nuorten suunnitelmalliseksi tukemiseksi käytettävä työmuoto on nimeltään kohdennettua nuorisotyötä, jonka on tarkoitus ennen kaikkea tukea nuoren yksilöllistä kasvua sekä auttaa yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Yksilöllisen kasvun tukemisen tavoitteena on vahvistaa nuoren itsetuntoa, itsetuntemusta ja ilmaisutaitoa. (Kiilakoski 2015, 3.)

Oulun kaupungin nuorisotyön tavoitteissa suhdeteoria näkyy selkeästi nuorten suunnitelmallisesta tukemisesta puhuttaessa. Suunnitelmallisen tukemisen keskiössä ovat nuoren yksilöllinen kasvu ja terveen itsetunnon vahvistaminen sekä elämässä etenemisen tukeminen esimerkiksi jatko-opiskelupaikan löytämisen avulla. Tavoitteissa mainitaan myös nuoren suhde itsen ja toisiin nuoriin: Nuorten itsetuntoa pyritään vahvistamaan mahdollistamalla heille onnistumisen kokemuksia toiminnan avulla. Nuoria ohjataan ottamaan vastuu omasta elämästään ja itseään koskevista asioista. Nuoret saavat vertaistukea toisiltaan ryhmissä, joiden tavoitteet tukevat nuorten yksilöllisiä tarpeita. (Oulun kaupunki, viitattu 6.1.2020.)

Tavoitteisiin sisältyy nuoren suhdeteorian mukaisesti nuoren suhde turvallisiin ja luotettaviin aikuisiin, mikä pitäisi näkyä toiminnassa niin, että nuorelle tarjotaan tärkeitä kokemuksia siitä, että häntä kuullaan ja hänestä ollaan kiinnostuneita. On luotava ympäristö, jossa nuori kokee mahdolliseksi

ja turvalliseksi ilmaista itseään. Mahdollisuuksien mukaan toiminnassa pyritään yhteistyöhön vanhempien kanssa. Nuoria tuetaan heidän omassa kehitysympäristöissään, minkä on tarkoitus tukea tutustumista alueeseen ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Näin toteutuu nuoren suhde alueeseen ja lähiympäristöön. (Oulun kaupunki, viitattu 6.1.2020.)

Nuorten suhdetta yhteiskuntaan rakennetaan tarjoamalla nuorille keinoja vaikuttaa heidän omaan tulevaisuuteensa. Nuoret etsivät ohjaajien kanssa yhdessä tietoa yhteiskunnasta ja sen toiminnasta. Näin nuorten toivotaan oppivan ymmärtämään sen, miten heidän omat ratkaisunsa vaikuttavat heidän omaan elämäänsä. Myös aktiiviseen osallisuuteen ja päätöksentekoon kannustaminen on osa nuorten suunnitelmallista tukemista. (Oulun kaupunki, viitattu 6.1.2020.)

2.2 Nuorten työpajat

Nuorisolaissa (1285/2016) säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvästä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä sekä valtionrahoituksesta. Lain 4. luvun 13 §, 14 § ja 15 § käsittelevät nuorten työpajatoimintaa. Nuorten työpajat ovat Nuorisolakiin kirjattua alle 29-vuotiaille suunnattua syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa, jolla tuetaan elämäntaitoja, sosiaalisia vuorovaikutustaitoja, yhteisöllisyyttä ja tekemällä oppimista. (Nuorisotakuu. Viitattu 18.02.2019.)

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. (Nuorisolaki 1285/2016 4:13§.)

Työpajat tarjoavat tukea arjen taitoihin ja itsenäistymiseen, vahvistusta opiskelu- ja työelämävalmiuksiin sekä tietoa ja kokemusta työelämästä. Lisäksi nuorten työpajatoiminnan on tarkoitus auttaa löytämään hyvä elämänrytmi sekä tukea nuorta tulevaisuuden suunnittelussa. Työpajojen arkeen kuuluu oleellisesti nuoren ohjaaminen koulutukseen, työelämään sekä elämänhallintaan liittyvissä kysymyksissä. (Nuorisolaki 1285/2016 4:13-15§.)

Pajatoiminta antaa nuorille myös mahdollisuuden kokeilla erilaisia itseä kiinnostavia aloja ja tätä kautta selkiyttää ammatinvalintaa. Toiminnassa korostuu yhteisöllisyys, mutta nuorille tarjotaan kuitenkin yksilöllistä ohjausta. Pajatoiminnassa päätöksiä ei tehdä nuoren puolesta, vaan hänet otetaan mukaan pajajakson suunnitteluun ja häntä koskevien asioiden päätöksentekoon. Työpajoilla on lakiin kirjattu velvollisuus seurata työnsä tuloksia. Nuorten työpajatoiminta on tuloksellista, sillä seurannan mukaan yli 80% nuorista löytää suunnan elämälleen jakson aikana. (Nuorisotakuu, viitattu 18.02.2019.)

Nuorten työpajatoiminta on nuorisotakuun alaista toimintaa. Nuorisotakuu on nuorille suunnattu yhteiskuntatakuu, joka tuli voimaan vuonna 2013. Nuorisotakuun tarkoituksena on tarjota työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka jokaiselle alle 25-vuotialle työttömälle tai alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle viimeistään kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen. Nuorisotakuusta ei ole säädetty erillistä omaa lakiaan, mutta työttömyysturvalakiin on vuonna 2012 tehty nuorisotakuuta tukevia muutoksia. Nuorisotakuun kehittäminen oli myös Sipilän hallituksen kärkihankkeissa. (Eduskunta 2013. Viitattu 18.2.2019.)

2.3 Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan toiminta

Oulun kaupungilla on tarjottavanaan monipuolinen valikoima työkokeilu ja työpaikkoja 17-24 vuotiaille työttömille nuorille työpajojen kautta. (Oulun kaupunki 2019, viitattu 19.5.2019). Nuoret tulevat pajajaksolle, koska he tarvitsevat tukea koulutukseen, työelämään tai elämänhallintaan liittyvissä kysymyksissä. (Hilpinen 2018, viitattu 14.5.2019.) Luonto- ja liikuntapajalla liikunta on merkittävässä osassa päivittäisessä toiminnassa. Erityisesti toiminta painottuu yhteisölliseen liikkumiseen ja nuoret pääsevät myös ohjaamaan muita liikkujia, mikä vahvistaa sosiaalista pääomaa. Luonto ja luonnossa liikkuminen on toinen luonto- ja liikuntapajan tunnuspiirteistä. Nuoret tekevät ohjaajien kanssa retkiä lähelle ja kauemmas luontoon. Pajan toimintaan kuuluu viikoittainen retkipäivä. Lisäksi pajan väki tekee pitempiä retkiä, esimerkiksi yön yli kestäviä vaelluksia muutaman kerran vuodessa. (Mustakangas, haastattelu 2019.)

Luonnon vaikutuksesta ihmisen hyvinvointiin on tehty monenlaisia tutkimuksia. Luonnossa liikkumisen on todettu parantavan yleistä fyysistä kuntoa, edistävän koettua mielensterveyttä ja vähentävän stressiä. (Shanahan, Fuller, Bush, Lin & Gaston 2015, viitattu 5.4.2019.) Samanlaisia tuloksia on saatu metsähallituksen teettämässä tutkimuksessa, jossa tutkittiin suojelualueilla käyntien vaikutuksia kävijöiden kokemaan sosiaaliseen, psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin (Aarnio, Erkkonen, Kaikkonen, Kajala, Korpelainen & Virkkunen 2014, 38-39). Amerikkalaistutkimuksen mukaan taas ADHD-lasten häiriökäyttäytyminen ja levottomuus jopa kolminkertaistui, kun heidän aiempi luontoliikuntansa korvattiin sisäliikunnalla (Kuo&Taylor 2004, viitattu 5.4.2019).

Luonto koetaan aistien välityksellä. Esimerkiksi maisemat, värit, äänet, hajut, kosketuspinnat, ilman liikkuminen sekä lämpötilanvaihtelut luovat aistiärsyksiä, joista luontokokemukset rakentuvat. Eri-toten luonnon vihreydellä ja veden äänillä on todettu olevan ihmiselle rauhoittava vaikutus. Rauhoittuminen ja rentoutuminen syventyvät, kun luonnossa on vietetty yli 20 minuuttia, mutta jo muutamana minuutina luonnossa oleskelu vaikuttaa myönteisesti muun muassa verenpaineeseen ja lihasten jännittyneisyyteen. Luontoympäristössä liikkuessa ihmisen on helpompi irtautua arkipäivän huolista. Luonnossa oleskelu voi mahdollisesti helpottaa myös uusien asioiden oppimista, sillä tiedon käsittely on ihmiselle helpompaa luontoympäristössä ja sen on todettu lisäävän myös luovuutta. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen hyvinvointi saattavat nekin parantua luontoympäristössä, koska luonnossa arkipäivän roolit unohtuvat helpommin ja toisiin ihmisiin on mahdollista suhtautua myönteisemmin. Toisaalta luonto tarjoaa loistavan mahdollisuuden myös omiin oloihin vetäytymiselle. (Kuuluvainen & Saren 2016, 5-21.)

Ihminen on psykofyysissosiaalinen kokonaisuus, jolloin jokaisen osa-alueen hyvinvointi tukee toisten osa-alueiden hyvinvointia ja sitä myötä kokonaisvaltaista hyvinvointia. Esimerkiksi onnistuneen liikuntasuorituksen on havaittu lisäävän elämänhallinnan tunnetta. Usein liikkumiseen liittyy olennaisesti sosiaalinen kanssakäyminen, jolla on myös mielen hyvinvointia tukeva vaikutus. (Mielen-terveysseura 2015. 11-15. viitattu 4.4.2019.) Käypä hoito –suosituksen mukaan ryhmämuotoisesta liikunnasta on havaittu olevan hyötyä depressiosta kärsivälle ja sitä voidaan aina suositella osaksi kokonaisuhoitoa, ellei sille ole lääketieteellisiä esteitä. Suosituksessa kuitenkin korostetaan, että liikunta ei korvaa muita hoitomuotoja, mutta voi osaltaan tukea niiden toteutumista. (Duodecim 2016, viitattu 4.4.2019.)

Oulun kaupungin nuorten luonto- ja liikuntapajalle otetaan yleensä seitsemän nuorta kerrallaan. Lähtään nuoret ovat yleensä 17-24 vuotiaita. Työpajalle pääsee esimerkiksi TE-toimiston, sosiaali-toimen, oppilaitoksen tai nuorisotoimen kautta. Nuori voi myös itse pyytää, että hänet ohjataan pajalle. Nuoren orientaatio pajajaksolle voi olla kuntouttava pajatoiminta, työkokeilu tai työharjoit-telu. Pajajakson sisältö on kuitenkin kaikille nuorille sama. Orientaatio vaikuttaa ennemminkin pa-jajakson pituuteen, ei niinkään sen sisältöön. (Mustakangas, haastattelu 2019.)

Pajalla toimitaan viikko-ohjelman mukaan. Käytännön toiminnan lisäksi pajalla hoidetaan nuorten elämänhallintaan liittyviä asioita, kuten asunnonhankintaa ja tukiasioita. Pajajaksolle ei ole kiinteitä aloitus- ja lopetuspäiviä, vaan jokaisen nuoren jakso alkaa yksilöllisesti siitä ajankohdasta, jolloin nuori tulee pajalle. Nuoret ovat tavallaan pajalla töissä. Päivät ovat kuuden tunnin mittaisia. Jotkut nuoret käyvät viitenä päivänä viikossa, osa harvemmin. Tähän voi vaikuttaa se, onko nuori kun-touttavassa pajatoiminnassa vai esimerkiksi työharjoittelussa. Nuorten luonto- ja liikuntapaja tekee yhteistyötä muiden pajojen, kuten Haukiputaalla sijaitsevan raksapajan, kanssa. (Mustakangas, haastattelu 2019.)

Kuten jo edellä mainittiin, toiminta pajalla on hyvin liikunta- ja luontopainotteista. Monet pajalla teh-tävät asiat voidaan nähdä seikkailupedagogisena toimintana. Seikkailupedagoginen eli seikkailu-kasvatuksellinen näkökulma tulee esille esimerkiksi yön yli kestäville retkillä, joita pajalla järjeste-tään muutaman kerran vuodessa. (Mustakangas, haastattelu 2019.) Seikkailukasvatuksen tavoit-teena ovat osallistujalle tuntemattomassa ympäristössä tehtävät toiminnot, jotka muodostavat olo-suhteet osallistujan persoonalliselle, sosiaaliselle ja kasvatukselliselle kehitykselle. Ryhmän jäse-nillä on tärkeä rooli vertaisina tai oppimisen tukijoina, jotka tarjoavat peilauspintaa itsetuntemuk-seen ja omien oivallusten ja ratkaisujen löytämiseen. Seikkailukasvatuksessa korostuu prosessi-maisuus, reflektiivisyys, dialogisuus ja keskittyminen osallistujan voimavaroihin. (Nyman 2011, vii-tattu 23.2.2019.)

Kaiken pajalla tehtävän toiminnan kautta nuoret harjoittavat elämäntaitojaan. Elämäntaidot voidaan määritellä monella tapaa. Elämäntaidoiksi lasketaan esimerkiksi tunnetaidot eli kyky tunnistaa ja käsitellä tunteita, itsenäinen ajattelu, tavoitteiden asettaminen ja niihin sitoutuminen, resilienssi ja sinnikkyys sekä vuorovaikutustaidot. (Lasten ja nuorten säätiö, 2018 viitattu 23.2.2019.) Lasten ja nuorten säätiön mukaan elämäntaidot voidaan jakaa kahteen pääkategoriaan, jotka ovat minätai-dot ja ympäristötaidot. Minätaitoihin kuuluvat itsetuntemus, itseluottamus sekä ajattelu- ja tunnetai-

dot. Ympäristötaidot pitävät sisällään vuorovaikutuksen, empatian, vastuun muista sekä yhteiskunnallisen näkökulman huomioimisen. Ympäristötaitoihin sisältyvät myös yksilön asettamat päämäärät, kuten koulutus ja ammatti. Elämäntaidot nähdään taitoina, joita on mahdollista harjoitella samoin kuin mitä tahansa muutakin asiaa. (Vilmilä 2012, 10. Viitattu 23.2.2019; Lasten ja nuorten säätiö 2018, viitattu 23.2.2019.)

Luonto- ja liikuntapajan toiminta on osa Oulun kaupungin nuorisopalveluja ja täten nuorisotyötä. Nuorisotyö voidaan nähdä kasvatuksellisena ilmiönä, jonka kasvatuksellinen luonne ilmenee nuoristyön pyrkimyksinä vaikuttaa nuorten yhteiskuntasuhteeseen, itseksi tulemiseen, kasvun esteisiin sekä kasvu- ja elinoloihin nuoren ihmisen omaa toimijuutta vaalien. Itsenäistyminen, koulutus, ammatin hankinta, työelämään siirtyminen, vertaisryhmät, harrastukset ja nuorisokulttuurit voidaan kaikki nähdä länsimaisen modernin nuoruuden piirteinä, jotka kaikki osaltaan ovat läsnä luonto- ja liikuntapajan nuorten toiminnassa. Ikä on olennainen ihmisen yhteiskunnallista asemaa selittävä tekijä. (Nieminen 2018, 197-198.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Tarkoitus, tutkimustehtävä ja tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajaan osallistuneiden nuorten kokemuksia pajajaksosta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa luonto- ja liikuntapajaan osallistuneiden kokemuksista Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan oman arvioinnin tueksi ja toiminnan kehittämiseksi. Oppimisemme tavoitteena on kehittää pääasiassa asiakastyöosaamistamme sekä kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamistamme.

Tutkimustehtävämme ovat:

1. Millaisia kokemuksia Oulun kaupungin nuorten luonto- ja liikuntapajan nuorilla on pajajaksolta?
2. Miten Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan toimintaa voisi siellä olleiden nuorten mielestä kehittää?

Tutkimustehtävät muotoutuivat pajalla olleiden nuorten ja pajan henkilökunnan kanssa käytyjen keskusteluiden pohjalta. Nuoret kokivat tärkeäksi kertoa, miten paja ja sen toiminta on vastannut heidän tarpeisiinsa. Pajan henkilökunnalla kiinnosti tietää, miten he ovat onnistuneet työn tavoitteissa ja miten he voisivat kehittää pajan toimintaa entistä paremmin asiakkaan tarpeita palvelevaksi. Halusimme toteuttaa opinnäytetyön asiakaslähtöisesti ja saada siinä palvelun käyttäjien äänen kuuluviin. Palvelun käyttäjien antama palaute tarjoaa hyvän perustan toiminnan kehittämislle sekä sen tuloksellisuuden perustelemiselle.

Olemme omien kokemustemme sekä tutkimusten ja yhteiskunnallisen keskustelun kautta havainneet luonnon ja liikunnan hyvinvointia tuovan vaikutuksen. Yhteiskunnallisessa keskustelussa on oltu huolissaan nuorten liian vähäisestä liikkumisesta sekä luonnosta vieraantumisesta. Tämän vuoksi on tärkeää tuoda esille nuorten kokemuksia luonnon ja liikunnan vaikutuksista heidän hyvinvointiinsa. Oman oppimisemme kannalta nuorten haastatteleminen ja heihin tutustuminen on asiakastyöosaamisemme kannalta hyvää harjoitusta. Syrjäytymisen syihin ja syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyvään nuorisotyöhön tutustuminen taas kasvattaa kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamistamme.

3.2 Laadullinen tapaustutkimus

Opinnäytetyömme on laadullinen tapaustutkimus. Karkeimmillaan laadullinen voidaan ymmärtää yksinkertaisesti aineiston ja analyysin muodon kuvaukseksi. Laadullisen tutkimuksen voi tunnistaa esimerkiksi aineistonkeruumenetelmän, tutkittavien näkökulman, harkinnanvaraisen tai teoreettisen otannan, aineiston laadullisinduktiivisen otannan, hypoteesittomuuden, tutkimuksen tyyllilajin, tulosten esitystavan ja tutkijan aseman perusteella. (Eskola & Suoranta 1996, 10-13.) Laadullinen tutkimus on prosessi, jonka aineistonkeruun väline on tutkija itse. Tutkijan tavoitteena on saada selville tutkittavien näkemys tutkittavana olevasta ilmiöstä. Tutkimuksen elementit, kuten tutkimustehtävät, tietoperusta, aineistonkeruu sekä aineiston analyysi muotoutuvat lopulliseen muotoonsa vasta tutkimuksen edetessä. (Kiviniemi 2010, 70.)

Tapaustutkimukselle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, mutta olennaista kuitenkin on, että käsiteltävä aineisto muodostaa tavalla tai toisella kokonaisuuden, eli tapauksen. Tapaustutkimukselle on tavanomaista tuottaa yksittäisestä tapauksesta yksityiskohtaista, intensiivistä tietoa. Tapaustutkimuksessa tapaus ja tutkimusyksikkö eivät aina tarkoita samaa asiaa. (Aaltola & Valli 2007, 185-188). Opinnäytetyömme tapaukset ovat pajalla olevia nuoria, ja tutkimusyksikkömme ovat heidän kokemuksensa pajajaksosta. Laadullinen aineisto on yleensä ilmiänsultaan tekstiä, joka on voinut syntyä tutkijasta riippuen tai riippumatta (Eskola & Suoranta 1996, 10-13). Työmme aineisto on tekstiä, joka on kerätty haastattelemalla pajalla olleilta nuoria. Meille oli tärkeää, että opinnäytetyömme tuottaa tietoa, josta on hyötyä palvelun käyttäjän kannalta. Olimme avoimen kiinnostuneita kuulemaan nuorten omia ajatuksia ja luomaan tulokset niiden pohjalta.

3.3 Kohdejoukko, tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu

Opinnäytetyömme kohdejoukkona olivat Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan nuoret. Olemme kuvailleet tarkemmin Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajaa sekä siellä olevia nuoria tämän opinnäytetyön luvussa 2. Keräsimme aineistomme haastattelemalla nuoria. Toteutimme haastattelut teemahaastatteluna (Hirsjärvi & Hurme 2015, 47) tekemämme teemarungon mukaisesti. Käyttämämme teemarunko löytyy tämän opinnäytetyön liitteistä (LIITE 1).

Teemahaastattelu, eli niin sanottu puolistrukturoitu haastattelu, on haastattelumetodi, jossa edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien rakentavien kysymysten varassa. Esimerkiksi kyselyyn verrattuna haastattelun etuna on sen joustavuus. Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sanamuotoa ja käydä keskustelua tiedonantajan kanssa. Teemahaastattelun avoimuus voi vaihdella paljonkin tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimustehtävän mukaisesti. Myös valittujen kysymyksien esittämisjärjestys voi vaihdella. Teemahaastattelussa ei kuitenkaan voi kysellä ihan mitä tahansa, sillä tarkoitus on löytää tutkimuksen kannalta merkityksellisiä vastauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018. 72-75.) Haastattelu tiedonkeräysmetodinä vaatii enemmän vaivannäköä haastatteliijoilta, kuin esimerkiksi tiedon hankkiminen kyselomakkeella. Haastattelussa on useita etuja verrattuna muihin tiedonkeruumenetelmiin. Haastattelu korostaa haastateltavaa subjektina. Vaikka haastattelulle olisi laadittu teemat etukäteen, se ei estä lisäkysymysten esittämistä ja tutkimuksen kannalta olennaisen tiedon syventämistä haastattelutilanteessa. Lisäksi haastattelu tarjoaa haastatteliijoille lomaketta paremmat mahdollisuudet haastateltavan motivoimiseen tiedonhankintatilanteessa. (Hirsjärvi & Hurme, 2015, 35-36.)

Laadimme haastattelun teemarungon hyvissä ajoin ennen haastatteluja. Rakensimme haastattelun teemat nuorten pajatoiminnan tavoitteiden sekä Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan toiminnan sisällön pohjalta. (LIITE 1) Kartoitimme nuorten kokemuksia pajajaksosta myös nuorisotyön yleisiä tavoitteita ajatellen. Lisäksi pajatoiminnan kehittäminen oli yksi haastattelun teemoista. Toisin sanottuna halusimme valitsemiemme teemojen kautta päästä käsiksi mahdollisiin nuorten syrjäytymistä ehkäiseviin toimintoihin, heidän yksilöllistä kasvuaan tukeviin tekijöihin ja samalla saada avattua heidän näkemystään luonto- ja liikuntapajan toiminnasta.

Teemarungossa oli viisi pääkysymystä:

1. Millaisia kokemuksia sinulla on pajajaksostasi?
2. Millä tavalla luonto ja liikunta on näkynyt pajan toiminnassa?
3. Mikä on ollut parasta pajajakson aikana?
4. Miten pajan toimintaa voisi kehittää?
5. Mitä eväitä pajajakso on sinulle antanut?

Jokaisen pääkysymyksen alle määrittelimme teemoja, joita nuorten pajatoiminnan ja nuorisotyön tavoitteiden tietoperustasta olimme löytäneet. Tällaisia teemoja olivat esimerkiksi sosiaalisuus/yhteisöllisyys, itseluottamus, arjen hallinta, tulevaisuus ja mieliala. Halusimme teemojemme pysyvän suhteellisen laaja-alaisina välttääksemme liikaa haastateltavan johdattelua. Teemarunko toimi

haastattelussa pikemminkin muistin tukena kuin teoriaperusteisena kysymyslistana (Koskinen 2005, viitattu 23.5.2019). Tavoitteenamme oli pysyä mahdollisimman objektiivisena, ettemme sekoittaisi omia uskomuksiamme, asenteitamme ja arvostuksiamme tutkimuskohteeseen. Kun tutkija pyrkii säilyttämään tutkittavan ilmiön sellaisena kuin se on, puhutaan naturalistisesta otteesta. (Eskola & Suoranta 1996, 10-13.) Koimme teemahaastattelun oikeaksi valinnaksi aineistonkeruun kannalta.

Osallistuvuus on keskeistä monissa laadullisissa tutkimuksissa. Kenttätyön kautta on mahdollista päästä kosketuksiin tutkittavien kanssa. (Eskola & Suoranta 1996, 10-13.) Kävimmekin tutustumassa haastateltaviin nuoriin sekä luonto- ja liikuntapajan toimintaan aikaisemmin keväällä 2019 pohjustaaksemme tulevaa haastattelua sekä luodaksemme alustavan vuorovaikutussuhteen nuorten kanssa. Lähetimme pajan ohjaajien kautta nuorille kutsun osallistua tutkimukseen. Kutsu löytyi tämän opinnäytetyön liitteistä. (LIITE 2) Motivoimme nuoria osallistumaan haastatteluun edellä mainitun saatekirjeen ja myöhemmin keskusteluiden avulla. Haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista. Haastattelupäivänä huomasimme yllätykseksemme, että vaihtuvuus nuorten kohdalla oli ollut suurta, ja kevään tutustumiskäynnillä läsnäolleista nuorista vain yksi oli haastattelujen aikaan paikalla. Tällä ei kokemuksemme mukaan ollut suurta vaikutusta itse haastattelujen kulkuun.

Haastattelimme nuoret 19.6.2019 klo 9-12 välisenä aikana luonto- ja liikuntapajan tiloissa Haukiputaan Jatulissa. Valitsimme yhdessä pajan ohjaajien kanssa haastattelutilaksi pajan tiloissa sijaitsevan kotitalousluokan. Haastattelupaikan valinnalla on suuri merkitys haastattelun tunnelman kannalta. Hirsjärvi ja Hurme kertovat kirjassaan, että esimerkiksi keittiö luo hyvät puitteet haastattelulle, sillä siellä on usein kotoinen tunnelma ja siellä istutaan fyysisesti suhteellisen lähekkäin. Myös istumajärjestys on haastattelun onnistumisen kannalta olennaista. Hirsjärven ja Hurmeen mukaan paras istumajärjestys on joko vastakkain tai kulmittain. Tällöin haastateltava ja haastattelija voivat nähdä myös toistensa nonverbaalisen viestinnän. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 90-91.) Halusimme haastatella nuoria mahdollisimman kotoisassa ympäristössä. Asetuimme istumaan kotitalousluokan pöydän ääreen haastateltavan kanssa vastakkain Hirsjärven ja Hurmeen kuvaamalla tavalla. Nuoret avautuivat pajajakson kokemuksistaan jopa yllättävän helposti ja keskustelut heidän kanssaan sujuivat luontevasti. Haastattelimme nuoret yksitellen. Nauhoitimme haastattelut puhelimen tallennuslaitteella. Haastattelut kestivät 20-40 minuuttia kukin. Palkitsimme haastatteluihin osallistuneet nuoret pienellä herkkupalkinnolla. Säilytimme nauhoitettuja haastatteluja salasanalla suojatuissa tallennuslaitteissa.

Yhteensä pajalla oli haastattelupäivänä viisi nuorta. Haastatteluun osallistui kolme nuorta. Harkitsimme uuden haastattelukierroksen tekemistä myöhemmin syksyllä saadaksemme laajemman materiaalin, sillä mikäli tapaustutkimuksen osallistujamäärä on pieni, ei tutkimuksen tuloksista voida tehdä tilastollisia yleistyksiä. (Hirsjärvi & Hurme, 2015, 58.) Luovuimme kuitenkin ajatuksesta, sillä tarkoituksemme oli tuottaa tietoa pajuorten kokemuksista. Saatua tietoa tullaan käyttämään pääasiassa paikallisesti ja organisaation sisäisesti, joten katsoimme haastateltavien määrän riittäväksi. Pajalla ei parhaimmillaankaan ole kuin 7-8 nuorta kerrallaan, joten siihenkin nähden osallistumisprosentti nuorten osalta oli vähintään kohtuullinen.

3.4 Aineiston analyysi

Litteroimme tallentamamme haastattelut kirjalliseen muotoon. Litteroitua materiaalia kertyi yhteensä 15 A4-kokoista sivua. Litteroitumme materiaalin tuhosimme alkuperäiset äänitetyt haastattelut. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan yleensä kokonaisuutena, koska sen ajatellaan aukaisevan jonkin sisäisesti loogisen kokonaisuuden rakennetta. Vaikka aineisto koostuisikin esimerkiksi yksilöhaastatteluista, argumentaatiota ei voi rakentaa yksilöiden eroihin eri muuttujien suhteen. (Alasuutari 2011, 38.) Emme esimerkiksi kysyneet haastateltavilta nuorilta mitään taustatietoja, vaan aineistomme koostui pelkästään haastatteluiden sisällöstä.

Käytimme opinnäytetyössämme aineistolähtöistä sisällönanalyysia, joka voidaan jakaa karkeasti kolmeen vaiheeseen: Aineiston redusointiin eli pelkistämiseen, aineiston klusterointiin eli ryhmittelyyn ja abstrahointiin eli teoreettisten käsitteiden luomiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122-123) Tämän työn pohjalta uuden teorian luominen ei kuitenkaan ole mahdollista, joten keskityimme analyysissämme lähinnä aineiston redusointiin ja klusterointiin. Hyödynsimme jo olemassa olevaa teoriaa saamiemme tulosten tulkinnassa.

Yllättävän suuri osa nuorten puheesta oli työmme kannalta olennaista, emmekä joutuneet haastateltavien vähyydestä huolimatta kärsimään analysoitavan materiaalin puutteesta. Tekemämme teemarunko, jonka mukaan haastattelut rakentuivat, auttoi myös analyysin tekemisessä, sillä siten aineisto rakentui jo haastatteluvaiheessa aihepiireiltään selkeäksi. Tästä syystä koimme aineiston redusoinnin ja klusteroinnin sujuvan varsin vaivattomasti.

Redusointi voi olla joko informaation tiivistämistä tai pilkkomista osiin. Redusointivaiheessa karsimme haastatteluista saamastamme informaatiosta pois kaiken tutkimuksemme kannalta epäolennaisen. Käytännössä tämä tapahtui niin, että etsimme aukikirjoitetusta aineistosta tutkimustehävän kysymyksillä niitä kuvaavia ilmaisuja. Ennen analyysin aloittamista on määritettävä analyysiyksiköt, jotka voivat olla yksittäisiä sanoja tai esimerkiksi kokonaisia lauseita. (Tuomi & Sarajärvi 2018. 108-110.) Käytimme opinnäytetyössämme analyysiyksikkönä kokonaisia lauseita. Litteroidun aineistomme redusointivaiheessa poimimme uuteen Word-tiedostoon kaikki sellaiset lauseet, jotka kuvasivat jollain tavalla joko nuorten kokemuksia pajajaksolta tai ovat mahdollisia kehitysideoita nuorten pajatoimintaan liittyen. Kaiken tutkimuksemme kannalta epäolennaisen karsimme pois. Siistimme myös alkuperäiset litteroidut lauseet lyhyemmiksi, mahdollisimman selkeiksi ilmaisuiksi, jolloin pitkätkin virkkeet saattoivat lyhentyä kahden sanan mittaisiksi toteamuksiksi.

Aineiston klusterointi- eli ryhmittelyvaiheessa etsitään aineistosta koodatuista alkuperäisilmauksista samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Ilmaukset ryhmitellään ja yhdistetään luokiksi sekä nimetään luokan sisältö kuvaavalla käsitteellä. Tämä toimii pohjana kohteena olevan tutkimuksen perusrakenteelle. Klusteroinnissa luodaan alustavia kuvauksia tutkitusta materiaalista. (Tuomi & Sarajärvi 2018. 110.) Klusterointivaiheessa jaottelimme pelkistetyn aineistomme aineiston sisältöä kuvaavien luokkien mukaisiksi.

Klusteroinnin alkuvaiheessa saimme 11 erilaista luokkaa, joista kymmenen kuvasi jollain tavalla nuorten kokemuksia pajajaksosta ja yksi kuvasi nuorten kehittämisideoita. Nämä 11 luokkaa olivat nimeltään odotukset/tavoitteet, vaikuttamisen mahdollisuus, yhteisöllisyys, hyväksytyksi tuleminen, kokemus ohjaajista, muita kokemuksia pajalta, uudet erätaidot, itsessä tapahtunut muutos, mikä on ollut parasta pajalla, kehittäminen sekä tulevaisuuden suunnitelmat.

Seuraavaksi etsimme eri luokkien väliltä samankaltaisuuksia, jotta pystyimme tiivistämään nuorten kokemukset muutamaan niitä kuvaavaan pääluokkaan. Jaoin viimein aineiston kolmeen ryhmään, jotka olivat Pajalla tehtyyn toimintaan liittyvät kokemukset, Yhteisöön ja omaan itseen liittyvät kokemukset sekä Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset. Emme erotelleet aineistoa sen mukaan, kuka nuori oli kyseessä, vaan jaottelimme aineiston puhtaasti sisällön perusteella. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on esimerkki Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset-pääloukan analyysivaiheista. Työmme liitteistä löytyvät esimerkit myös kahdesta muusta pääloukasta (LIITE 3).

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alustava ryhmittely	Pääluokka
"Että ne suunnitelmat saatais jollaki tavalla lukkoon. Kaikkein Kaikkein pahinta on niinku se, että ne saattaa muuttua ihan kesken kaiken"	Aikatauluissa ja suunnitelmissa pysyminen	Kehittäminen: Aikatauluissa ja suunnitelmissa pysyminen	Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset
"Minkälaista toimintaa tehdään ja minkälainen toiminta on hyvä siinä, ku on niin monta erilaista nuorta erilaisine taustoineen, nii toki on aika tärkeätä, että ne tietää ja suunnitellee sen mukkaan mikä vois kellekki sopia"	Osaavat huomioida yksilöt ryhmässä	Kokemus ohjaajista: Osaavat huomioida yksilöt ryhmässä	Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset
"älyttömän hyvin on niinku varusteita täällä. saa just rinkat ja kaikki niinku aivan älyttömän hyvät kampeet tommosteen hommaan niin, on se ihan siistiä"	Hyvät välineet liikuntaan ja retkeilyyn	Kokemus muista resursseista: Hyvät välineet liikuntaan ja retkeilyyn	Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset

TAULUKKO1. Esimerkki aineiston jaottelusta

4 TULOKSET

Jaoimme analyysissamme nuorten kokemukset kolmeen pääluokkaan: 1. Pajan toimintaan liittyvät kokemukset, 2. Yhteisöllisyyteen ja omaan itseen liittyvät kokemukset sekä 3. Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset. Analyysimme perusteella voimme sanoa, että Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajalla on onnistuttu luomaan yhteisöllisyyteen ja luottamukseen perustuva ilmapiiri, jonka nuoret ovat kokeneet voimaannuttavana erilaisten pajalla ja luonnossa tehtyjen toimintojen sekä pajalla syntyneiden sosiaalisten suhteiden kautta. Vaikka analyysissa ja oimmekin aineistomme luokkiin, niin seuraavaksi esittelemme opinnäytetyömme tulokset yksinkertaisesti vastaamalla tutkimuskysymyksiimme, jotka ovat:

1. Millaisia kokemuksia Oulun kaupungin nuorten luonto- ja liikuntapajan nuorilla on pajajaksolta?
2. Miten Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan toimintaa voisi siellä olleiden nuorten mielestä kehittää?

4.1 Nuorten kokemuksia pajajaksolta

“Se on mukavaa. Ettei oo sitä saman toistamista. Täällä on joka päivä niin eri. Aina on jottain uutta, uutta mukavaa kyllä keksitty.” (Ote haastattelun litteroinnista.)

Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajan päivittäistä arkea nuoret kuvailivat positiivisessa mielessä vaihtelevaksi, eli arki ei heidän mukaansa ollut itseään toistavaa, vaan päivät olivat hyvällä tavalla erilaisia ja tarjosivat uusia virikkeitä. Nuorten mielestä oli mukavaa, kun usein oli tiedossa jotain, minkä kokeilemista sai mielissään odottaa. Esimerkiksi haastatteluja seuraavalla viikolla nuoret olivat lähdössä kokeilemaan sup-lautailua. Nuoret arvostivat pajan arjessa runsasta liikunnan määrää sekä mahdollisuutta vaikuttaa siihen, mitä milloinkin tehdään. He kokivat pajajakson arjen tuoneen uutta sisältöä heidän elämäänsä siinäkin mielessä, etteivät päivät enää kuluneet pelkästään kotona tietokoneen ääressä istuen, vaan arki rytmittyi sovittujen aikataulujen ja toimintojen kautta. Suuri osa arjen mielekkyyttä muodostui nuorten mielestä luonnossa olemisesta ja liikunnallisuudesta. He epäilivät, etteivät he mahdollisesti olisi olleet yhtä tyytyväisiä esimerkiksi mediapajalla. Mukavista

aktiiviteeteista huolimatta toiset nuoret sekä pajan ohjaajat koettiin kuitenkin kenties merkittävimmäksi osatekijäksi arkirutiinien mielekkyyden kannalta.

Nuorten omia tavoitteita pajajaksolle olivat oman kunnon kohottaminen ja liikunnallisen aktiivisuuden parantaminen, uusien erätaitojen ja -kokemusten hankkiminen, sosiaalisten ja elämänhallinnallisten taitojen kehittäminen sekä uusiin ihmisiin tutustuminen. Nuoret kokivat heidän henkilökohtaisten tavoitteidensa täytyneen pajajakson aikana. He sanoivat fyysisen kuntonsa nousseen säännöllisen liikunnan myötä. Varsinkin kuntosalilla käyminen ja erilaiset joukkuepelit koettiin hyödyllisinä liikuntamuotoina. Säännöllisen treenin tuomat tulokset näkyivät muun muassa siinä, että kuntosalilla liikesarjoja jaksoi tehdä isommilla painoilla kuin aiemmin. Tällainen kehitys koettiin innostavana. Nuoret kuvailivat myös useita uusia erätaitoja, joita he olivat pajajaksolla oppineet. Esimerkiksi puolijoukkueteltan pystyttäminen, kiehisten vuoleminen, suunnistaminen, tulen tekeminen ja ensiaputaidot olivat tällaisia asioita.

“kyllä se varmaan on tämä porukka ja ryhmähenki mikä on tässä pajalla, on saanu ilmasta itteä miten, miltä tuntuu silleen ilman suurempia huolia siitä, mitä muut ajattellee. Se on varmaan se tärkein juttu.” (Ote haastattelun litteroinnista.)

Nuoret pitivät siitä, että luonto- ja liikuntapajalla asioita tehtiin yhdessä. He kertoivat sosiaalisten taitojensa sekä itsevarmuutensa kehittyneen pajajaksolla. Heidän mukaansa pajalla tehtiin paljon asioita porukassa, mistä syntynyt tiivis yhteisöllisyyden kokemus loi pajalle luottamuksellisen ilmapiirin, jossa uskalsi olla oma itsensä. Omana itsenä hyväksytyksi tuleminen olikin nuorten kokemuksista esiin noussut seikka, jonka koettiin olevan yksi oleellisimmista asioista koko pajajaksolla. Nuoret saivat ilmaista itseään vapaasti ilman pelkoa tuomituksi tulemisesta. Heidän mielestään oli hyvä, ettei aina tarvinnut esittää pirteää ja iloista, vaan sai olla sitä, mitä on. Ryhmästä saatu sosiaalinen tuki oli tärkeää. Hyvä ryhmähenki koettiin merkittäväksi ja voimaannuttavaksi. Luonnossa yhdessä oleminen koettiin toisinaan jopa terapeuttisena ajanvietteenä. Sekin, että pajalla oli monenlaisia osallistujia, nähtiin rikkautena.

”Se on ollut aivan kiva nähdä, että on tämmösiäki ihmisiä olemassa. Tosi mielenkiintosta porukkaa. Ollaan kaikki täällä kavereita keskenään.” (Ote haastattelun litteroinnista.)

Nuoret olivat huomanneet sosiaalisten taitojensa kohentuneen sekä sosiaalisen itsevarmuutensa kasvaneen. He kertoivat saaneensa uskoa omiin kykyihinsä, uskoa tulevaisuuteen sekä sen suun-

nitteluun. Nuoret olivat pajalla onnistuneet voittamaan omia pelkojaan sekä kokeilemaan omia rajojaan, minkä he näkivät tärkeänä tekijänä itseluottamuksensa vahvistumisen kannalta. Kaiken kaikkiaan pajajakson aikana nuoret olivat huomanneet mielialansa muuttuneen positiivisemmaksi sekä enemmän tulevaisuuteen suuntaavaksi. Pajajaksolla oli myös löytynyt voimavaroja sekä ideoita seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiseen.

”Ku on niin monta erilaista nuorta erilaisine taustoineen, nii toki on aika tärkeätä, että ne tietää ja suunnitellee sen mukkaan, mikä vois kellekki sopia ja mikä mennee jonku jaksamisen tai sietokyvyn yli.” (Ote haastattelun litteroinnista.)

Nuoret kertoivat pajalla työskentelevien ohjaajien olevan asiansa osaavia, rentoja ja mukavia ammattilaisia, jotka osaavat huomioida ja kohdata yksilön, mutta kykenevät samalla ohjaamaan ryhmää kokonaisuutena. Yhteisöllisyyden lisäksi nuoret kokivat saaneensa pajalta yksilöllistä ohjausta. He kokivat, että heitä oli tuettu siinä määrin kuin heidän kohdallaan on ollut tarpeellista. Nuorten mukaan ohjaajat osasivat kohdella kaikkia tasa-arvoisesti. He olivat vastaanottavia, välittäviä sekä tarvittaessa tukivat ja kulkivat rinnalla. Nuoret nostivat esille sen, että ohjaajat ovat nuorekkaita, minkä vuoksi he sopivat hyvin toimimaan nuorten kanssa. Myös pitkä pinna ja rauhallisuus mainittiin hyvinä pajaohjaajilta löytyvinä ominaisuuksina. Lisäksi rajojen asettaminen sekä nuorten aktivointi päivän toimintoihin koettiin tärkeäksi.

”Huomaa, että ne on kyllä työskennelly nuorten kanssa jo jonku aikaa. Ne on vaan jollain tavalla nuorekkaita. Niille on helppo heittää läppää ja kaikkea tämmöstä. Niitten kanssa viihtyy.” (Ote haastattelun litteroinnista.)

Luonto- ja liikuntapajan resursseista puhuttaessa nuoret mainitsivat hyvät retkeilyyn ja liikuntaan sopivat välineet. Arvoa annettiin myös puitteille, jotka luonto- ja liikuntapajalta tai sen läheisyydestä löytyvät. Pajalla tehtiin toisinaan pitempiä, yhden tai useamman yön yli kestäneitä, retkiä, joista nuoret kertoivat saaneensa paljon. He jopa ihmettelivät, miten pajalla on riittänyt rahaa järjestää niin paljon kaikenlaista. Nuoret kokivat myös saaneensa vaikuttaa siihen, minkälaista sisältöä pajatoiminnassa on, jolloin voidaan puhua asiakaslähtöisyyden kokemuksesta, sillä heidät on otettu mukaan toiminnan suunnitteluun.

Kuvaillessaan luontokokemuksiaan pajajaksolta nuoret avasivat asiaa monesta eri näkökulmasta. Luonnossa olemisesta he olivat löytäneen muun muassa psyykkiseen hyvinvointiin ja sosiaalisuuteen liittyviä ulottuvuuksia. Yksinkertaisimmillaan kyse saattoi olla hyvässä seurassa olemisesta ja kauniista maisemista nauttimisesta, mistä sai iloa siihen kyseiseen hetkeen. Toisaalta luonto tarjosi haasteita, joiden kautta he kykenivät tutustumaan syvemmin itseensä ja löysivät itsessään uinuvia voimavaroja. Luonto koettiin rauhoittavana, ajatuksia selkeyttävä, ja sen koettiin auttavan ahdistukseen sekä antavan mukavaa etäisyyttä arjen murheisiin. Kuten jo aiemminkin mainitsimme, nuoret luonnehtivat joitain saamistaan kokemuksista terapeuttisiksi. Myös fyysisen kunnon kohoaminen yhdistettiin luonnossa liikkumiseen.

”Vaikkaku oltiin Pellossa viime viikolla kolmen päivän telttaretkellä ja siellä tietenki ku oltiin kaikki siellä ulkona ja luonnossa ja piti tietyllä tapaa selvitä yhdessä, nii siinä kyllä huomaa itestä semmosia puolia, että `ahaa tää onki aika helppoa`, vaikka aluks aatteli, `että tänne varmaan kuolee`. Muurahaiset syö mut yöllä ja hämähäkki menee suuhun ja mitäkäikkea. Sitte huomaaki yhtäkkiä, että ei tää oookkaan nii paha ja huomaa ettei ne oookkaa nii isoja juttuja ja huomaa semmosia voimavaroja joita ittessä on.” (Ote haastattelun litteroinnista.)

4.2 Pajatoiminnan kehittäminen

Pääasiassa nuorten antama palaute pajajaksosta oli positiivista. Heidän puheestaan nousi kuitenkin esille yksi selkeä kehittämistoive: Luonto- ja liikuntapajan toimintaa voitaisiin kehittää suunnitelmallisuutta sekä aikatauluissa pysymistä parantamalla. Nuorten mukaan aikataulut muuttuivat pajajaksolla toisinaan jopa saman päivän aikana. Tämä koettiin ongelmallisena, sillä täsmällisyys oli nuorten mielestä tärkeää eritoten aamulla, kun pajapäivä alkaa. Aikataulujen venyminen koettiin turhauttavaksi varsinkin silloin, kun nuoret itse pyrkivät pitämään kiinni sovituista aikamääreistä. Säätilojen vaihtelut aiheuttivat usein suunniteltujen toimintojen peruuntumisen, mutta peruutukseen ei aina ollut varauduttu, minkä johdosta nuoret saattoivat olla tekemättä mitään. Varasuunnitelmien tekeminen oli yksi nuorten kehittämideoista. Nuoret myös toivoivat enemmän eräretkiä sekä enemmän aikaa omatoimisille aktiviteeteille, kuten kalastukselle, kun ollaan yli yön kestävillä retkillä.

”Ehkä semmonen tietynlainen, jos nyt jotakin vois mainita, niin ehkä jossain asioissa semmonen tarkempi suunnitelma. Että joskus on ollu semmosia päiviä, ettei oikein tietä mille alkais.” (Ote haastattelun litteroinnista)

Nuoret ymmärsivät, että suunnitelmissa pysyminen ei aina ole luonto- ja liikuntapajalla mahdollista esimerkiksi sääolosuhteiden vuoksi. He kuitenkin toivoivat, että suunnitelmien peruuntuessa ei jäätäisi tyhjän päälle. He peräänkuuluttivat varasuunnitelmien tärkeyttä. Toisaalta nuoret pitivät siitä, että päivät pajalla olivat erilaisia ja uusia asioita pullollaan. He myös arvostivat, kun pääsivät itse merkittävästi vaikuttamaan toiminnan sisältöön. Silti työmme tulosten pohjalta on havaittavissa nuorten toive toiminnan ennustettavuudesta: se, että tietää, mitä tuleman pitää eikä tarvitse elää epätietoisuudessa. Nuoret kaipasivat siis strukturoitua ohjelmaa, jonka toteutumiseen he voivat luottaa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä johtopäätökset-osiossa tarkastelemme analyysimme tuloksia peilaten niitä työmme tietoperustaan. Keskitymme pääasiassa siihen, miten nuorten kokemukset luonto- ja liikuntapajajaksolta menevät yksiin nuorisotyön ja työpajatoiminnan tavoitteiden kanssa. Lopuksi vertaamme tuloksia nimenomaan luonto- ja liikuntapajalle ominaiseen luonnossa liikkumiseen liittyviin tavoitteisiin.

Nuorisotyötä kuvaavan suhdeteorian avulla tarkasteltuna nuorten kokemukset pajajaksolta ovat menneet moneltakin osin yhteen nuorisotyön tavoitteiden kanssa. Suhdeteorian pohjalta rakennettun mallin tavoitteena on nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen yksilönä, joka on osa laajempaa sosiaalista verkostoa, sekä auttaa nuoria kiinnittymään lähiympäristöönsä (Djunsund R., Kiilakoski T. & Kinnunen V. 2015, 61-63). Nuoren yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukeminen nousi nuorten puheessa esille esimerkiksi itsensä ylittämisenä, uusien asioiden oppimisena sekä siinä, että nuoret olivat kokeneet tulleen otetuksi huomioon yksilöinä. Yksi selkeimpiä nuorten kokemuksista erottuvia asioita olivat toiset nuoret, eli se yhteisö, joka luonto- ja liikuntapajalla oli pajajakson ajan toiminut. Yhteisöllisyys, kaverisuhteet sekä ihmisten erilaisuus oli nuorten kokemusten mukaan todella positiivinen asia, minkä perusteella voi sanoa suhdemallin toisen osan, eli nuoren suhde toisiin nuoriin, toteutuneen. Kolmantena teoriassa mainitaan nuorten suhde luotettaviin aikuisiin, mitä voidaan tulkita tarkastelemalla, mitä nuoret kertoivat kokemuksekseen luonto- ja liikuntapajan ohjaajista. Nuoret olivat kokeneet ohjaajat ammattitaitoisiksi, mukaviksi, yksilön ominaisuudet huomioon ottaviksi sekä persoonina nuorisotyöhön sopiviksi. Luonto- ja liikuntapajalla on siis onnistuttu luomaan hyvä suhde nuorten ja luotettavien aikuisten välillä.

Nuorten suhde palvelujärjestelmään ja sen rakenteisiin hahmottui heidän puheessaan eniten nuorisotyöhön ja tulevaan koulutukseen liittyvänä pohdintana. Luonto- ja liikuntapajalla panostetaan ulkoiluun lähiympäristössä, mitä kautta nuorten suhde alueeseen ja omaan lähiympäristöön kehittyy. Päätöksentekoa koskevat kokemukset konkretisoituivat mahdollisuutena vaikuttaa luonto- ja liikuntapajalla tehtävän toiminnan sisältöön. Laajemmasta yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ei nuorten kanssa keskusteltu. Nuorten suhde maailmaan, kulttuuriin ja luontoon oli rakentunut luonnosta saatujen uusien, voimaannuttavien sekä haastavien kokemusten kautta. Pajajakso oli esimerkiksi tarjonnut vaihtoehtoisen kulttuurin tietokonemaailmaan jumiutuneille.

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorta syrjäytymistä yhteiskunnasta. (Aluehallintovirasto 2019, viitattu 22.11.2019). Nuorten kokemusten mukaan luonto- ja liikuntapajajaksoon on selkeästi sisällytynyt syrjäytymistä ehkäiseviä elementtejä. Jo pelkästään pajatoimintaan osallistuminen voidaan nähdä yhteiskunnallisena toimintana. Nuorten kertoman mukaan pajajaksolla oli löytynyt voimavaroja sekä ideoita seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiseen, mikä on selkeästi syrjäytymistä ehkäisevä asia. Mahdollinen koulutukseen pääseminen ja ammatillisen elämän suunnan löytäminen auttavat nuoria kiinnittymään tukevammin yhteiskuntaan. Nuorten kokemuksiin nojaten on siis oikeutettua sanoa luonto- ja liikuntapajatoiminnan täyttävän tavoitteensa nuorten syrjäytymistä ehkäisevänä toimintana.

Nuorten työpajatoiminnan on tarkoitus tukea nuorta tulevaisuuden suunnittelussa sekä auttaa nuorta löytämään hyvä elämänrytmi (Nuorisolaki 1285/2016 4:13-15§). Aineistomme perusteella nuoret saivat pajalta tukea tulevaisuutensa suunnitteluun varsinkin koulutukseen liittyvissä asioissa. Päivä- ja viikko-ohjelmien aikataulujen mukaisesti toimiminen auttoi nuoria löytämään parempaa elämänrytmiä. Luonto- ja liikuntapajan nuorten toiminta alkoi aamulla ja loppui iltapäivällä. Tällaiseen toimintaan osallistuvan kohdalla voidaan puhua perushyvästä päivärytmistä. Nuoret kuitenkin antoivat palautetta, jonka mukaan luonto- ja liikuntapajan suunnitelmissa ja aikatauluissa pysymisessä olisi parantamisen varaa. Nuorten toiveet pajatoiminnan kehittämisestä liittyivätkin pääosin aikatauluissa pysymiseen sekä toiminnan suunnitelmallisuuteen. Vuorokausirytmien ja aikataulutuksen merkitys vain korostuu, kun puhutaan nuorista ihmisistä, joiden päivärytmi saattaa olla hyvinkin epäsäännöllinen. Vailla suunnitelmaa ja aikataulua oleminen saattoi olla monen nuoren arkea silloin, kun he eivät vielä olleet pajatoiminnassa mukana. On siis huomionarvoista, että luonto- ja liikuntapajalla suunnitelmallisuudesta ja aikatauluista lipsuminen pyrittäisiin minimoimaan.

Pajatoiminnan tavoitteiden mukaan pajatoiminnassa pitäisi korostua yhteisöllisyys, mutta nuorille pitäisi tarjota kuitenkin yksilöllistä ohjausta. Päätöksiä ei pitäisi tehdä nuoren puolesta, vaan hänet pitäisi ottaa mukaan pajajakson suunnitteluun ja häntä koskevien asioiden päätöksentekoon. (Nuorisotakuu, viitattu 18.11.2019.) Luonto- ja liikuntapajan toiminnassa on korostunut nimenomaan yhteisöllisyys ja nuorilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa pajajaksojen sisällön suunnitteluun esimerkiksi eri liikuntalajeja valittaessa. Työpajojen tavoitteista puhuttaessa mainitaan usein myös elä-

mäntäidot, jotka Lasten ja nuorten säätiön mukaan voidaan jakaa minätaitoihin ja ympäristötaitoihin. Nuorten kokemusten perusteella selvästi minätaitoihin kuuluvat itseluottamus sekä tunnetaidot ovat pajajakson aikana kohentuneet. Ympäristötaidoista ainakin vuorovaikutus sekä yksilön itse asettamat koulutukseen liittyvät tavoitteet ovat olleet vahvasti läsnä pajajaksolla. (Lasten ja nuorten säätiö 2018, viitattu 30.11.2019.)

Luonto- ja liikuntapajan toiminnassa, varsinkin luontoretkissä, on myös selvästi erotettavissa oleva seikkailukasvatuksellinen ulottuvuus. Ryhmän jäsenten rooli, jota on korostettu jo aiemmin niin tämän työn tuloksissa kuin johtopäätöksissäkin, on aineistomme mukaan ollut nimenomaan vertaisina olemista sekä oppimista tukevaa. Seikkailukasvatuksen tavoite, tuntemattomassa ympäristössä tehtävät toiminnot, joiden muodostamien olosuhteiden kautta ihminen kehittyy, on nuorten kokemusten perusteella toteutunut pajajaksolla (Nyman 2011, viitattu 30.11.2019). Luonto- ja liikuntapajan toiminnalla pyritään madaltamaan nuorten kynnystä luontoon lähtemiseen myös vapaa-ajalla ja pajajakson jälkeen. Heitä rohkaistaan tutustumaan kauemmas suuntautuviin retkiin, mutta autetaan myös ottamaan lähiluonnon hyvinvointia tuottavat elementit osaksi arkipäiväistä elämää. (Mustakangas, haastattelu 2019.) Se, jatkuuko nuorten luonnossa liikkuminen itsenäisesti pajajakson jälkeen, ei aineistostamme selviä. Tulostemme pohjalta voidaan kuitenkin tehdä se johtopäätös, että Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajalla on onnistuttu hyödyntämään luonnon voimaannuttava potentiaali.

6 LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Opinnäytetyömme luotettavuutta voidaan arvioida tutkimuksen kohteen ja tarkoituksen perusteella, eli miksi ja mitä ollaan tutkimassa sekä miten aineiston keruu on tapahtunut. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163-164.) Työmme kohteena olivat nuorten kokemukset ja aineiston keruumenetelmänä käytimme teemahaastattelua. Perustelimme aiheenvalintamme nuorten syrjäytymistä vähentävän ja osallisuutta lisäävän työskentelyn tärkeydellä. Syrjäytymisen ehkäisy on kirjattu myös Nuorten työpajojen valtakunnallisiin tavoitteisiin (Aluehallintovirasto 2019, viitattu 22.11.2019). Nuoret ovat hyvä lähde kertomaan luotettavasti omista kokemuksistaan. Suhtauduimme suunnittelu-, toteutus- sekä raportointivaiheeseen asiaankuuluvalla huolellisella työotteella. Työmme luotettavuutta voidaan arvioida myös tarkastelemalla asiaa esimerkiksi sellaisten käsitteiden kuin uskottavuus, vastaavuus ja siirrettävyys avulla. Kuvassimme tutkimukseen osallistuneita nuoria niin tarkasti kuin oli työmme kannalta olennaista. Tuloksemme vastaavat todellisuutta siinä määrin, kuin tutkimukseen osallistuneiden nuorten kertomat kokemukset vastaavat todellisuutta. Työstämme saamaa tietoa voidaan käyttää muissa vastaavissa konteksteissa. (Opettajankoulutuslaitos, tutkimuksen luotettavuus, viitattu 11.2.2020.)

Olemme tietoisia omasta kokemattomuudestamme tutkimustyön saralla, joten työmme luotettavuutta on mahdollista kritisoida esimerkiksi siitä näkökulmasta, ettei meillä ole aikaisempaa kokemusta tutkimustyöstä ja näin voimme helpommin sortua virheisiin. Muun muassa aineistolähtöinen sisällönanalyysi oli meille molemmille uusi aluevaltaus, josta koemme kuitenkin selvinneemme kunnialla. Kokemattomuudestamme huolimatta onnistuimme löytämään aineistosta olennaiset asiat ja luokittelemaan ne asiaankuuluvalla tavalla. Opinnäytetyömme raportti pitää sisällään kaiken oleellisen, vaikka monia tietoperustasta löytyviä asioita olisimme voineet käsitellä laajemminkin. Raportin tarkoituksena on antaa kuvaus tutkitusta ilmiöstä ja tutkimusprosessista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 164.) Opinnäytetyön raportissamme annamme lukijalle laajan kuvan siitä, miten olemme opinnäytetyön tehneet. Olemme esittäneet tiedonkeruun sekä analyysin vaiheet selkeästi ja läpinäkyvästi.

Haastatteluihin osallistui kolme nuorta, mikä on opinnäytetyön tekemisen kannalta riittävä määrä, mutta mahdollisesti paremmalla suunnittelemisella olisimme saaneet useamman haastateltavan. Pieni tiedonantajajoukko lisää kuitenkin sattuman mahdollisuutta tuloksissa. Olisimme voineet pitää tiiviimmin yhteyttä luonto- ja liikuntapajaan, jolloin myös paras mahdollinen hetki haastatteluille

olisi löytynyt helpommin. Olisimme voineet käydä haastattelemassa nuoria useammin kuin kerran, jolloin haastatteluihin olisi saattanut osallistua useampi nuori ja aineisto olisi näin ollen ollut laajempi. Myös henkilökunnan laajempi haastattelu olisi voinut tuottaa opinnäytetyön kannalta tarkoituksenmukaista informaatiota. Olisimme varmasti voineet tehdä monia muitakin asioita paljon paremmin, jotta työmme luotettavuus olisi entistäkin paremmalla tasolla. Olemme kuitenkin tyytyväisiä keräämämme materiaalin laatuun sekä yhteistyöhömmme luonto- ja liikuntapajan kanssa. Voihan olla niinkin, että pienempi materiaali palveli paremmin tarkoituseriämme ja sen analysointiin vaa-
dittava työmäärä sopi paremmin tämän hetkiseen elämäntilanteeseemme.

Tutustuimme ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n hyväksymiin ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisiin suosituksiin, ja ne ohjasivat työskentelyämme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Arenen mukaan opinnäytetyötä tehdessä tulee aina tehdä yhteistyösopimus yhteistyöorganisaation kanssa. Ohjeissa painotetaan henkilötietosuojan sekä itsemääräämisoikeuden toteutumisen merkitystä opinnäytetyöprosessin kaikissa vaiheissa. (Arene 2020; Kettunen, Kärki, Näreaho & Päällysaho 2019, viitattu 11.2.2020.) Laadimme Oulun kaupungin kanssa kirjallisen yhteistyösopimuksen, missä sovimme keskeisistä opinnäytetyön tekemiseen liittyvistä pelisäännöistä. Selvitimme haastatteluihin osallistuvilla nuorilla, mihin haastattelun tuloksia käytetään ja pyysimme heiltä kirjallisen suostumuksen haastatteluun osallistumiseen (LIITE 2.) Huolehdimme läpi prosessin vastaajien ja aineistojen anonymiteetista. Teimme vastaajille myös selväksi, että haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista. Kerroimme haastateltaville myös, ettei kaikkiin kysymyksiin ole pakko vastata ja haastattelutilanteesta saa halutessaan poistua myös kesken haastattelun. Pyrimme opinnäytetyössämme olemaan hienotunteisia, sillä nuorten kokemukset peilaavat osaltaan myös Luonto- ja liikuntapajan henkilökunnan onnistumista työssään.

Noudatimme opinnäytetyössämme hyvää tieteellistä käytäntöä, johon kuuluvat muun muassa rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Suunnittelimme, toteutimme ja raportoimme opinnäytetyömme yksityiskohtaisesti ja tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. (Tuomi & Sarajärvi 2018. 150.) Eettisellä ennakoarvioinnilla suojelimme tutkittavia ja varmistimme omaa oikeusturvaamme. (Helsingin yliopisto 2019, viitattu 14.5.2019.) Ennakoarvioon kuului muun muassa työn aiheen sekä aineistonkeruumenetelmän valitseminen. Halusimme olla tietoisia, kenen ehdoilla tutkimusaihe valitaan ja miksi tutkimukseen ryhdytään. (Tuomi & Sarajärvi 2018.153.)

Kun aloitimme yhteistyötä luonto- ja liikuntapajan kanssa, meille oli tärkeää päästä kuulemaan nuorten ajatuksia siitä, millaisia teemoja he haluaisivat opinnäytetyömme käsittelevän. Kävimme tutustumassa nuoriin alkuvuodesta 2019, jolloin selvitimme heidän toiveitaan siitä, millaisten teemojen raameissa he haluaisivat tämän työn tehtävän. He toivoivat, että olisimme tutkineet ensisijaisesti pajajakson vaikutusta nuorten mielenterveyteen, mutta työn suunnitteluvaiheessa kyseinen aihe osoittautui käytettävissä olevilla resursseilla mahdottomaksi toteuttaa. Oloimme voineet jatkaa kyselemistä nuorilta, mutta päätimme lopulta asian itse. Halusimme tutkia laajemmin nuorten kokemuksia pajajaksolta, mikä mahdollisti myös sen, että nuoret saivat kertoa pajajakson kokemuksistaan vapaasti. Halutessaan nuoret pääsisivät näin avaamaan myös mielenterveydellistä näkökulmaa. Koimme valintamme oikeaksi, sillä haastateltavat kertoivat kokemuksistaan monipuolisesti.

7 POHDINTA

Opinnäytetyössämme olemme tuottaneet tietoa Oulun kaupungin nuorten luonto- ja liikuntapajalla olleiden nuorten kokemuksista pajajaksolta. Olemme tarkastelleet työmme tuloksia nuorisotyön ja pajatoiminnan tavoitteiden, syrjäytymisen ehkäisyn sekä luonnossa liikkumisen liittyvän teorian kautta. Työmme tuloksia voidaan hyödyntää pajatoimintaa kehitettäessä. Nuorten kokemusten pohjalta on turvallista todeta luonto- ja liikuntapajajakson olleen nuorille positiivinen ja voimaannuttava kokemus, joka on tukenut heidän kasvuaan niin yksilöinä kuin osana yhteiskuntaakin. Tulevaisuudessa olisi varmaan hyödyksi tunnistaa yhä tarkemmin ne osa-alueet, joista nuoret kokevat hyötyvänsä kaikista eniten ja ohjata nuorisotyön resursseja nimenomaan sellaiseen toimintaan. Nonformaali oppiminen nousee toisinaan esiin julkisessa keskustelussa, eikä sen hyötyjä aina tunnusteta budjettiesityksiä tehtäessä. Vaikka aineistomme on vain pieni laadullinen osa laajalta nuorisotyön kentältä, siitä saamamme tulokset puhuvat osaltaan vahvasti nonformaalin kasvatuksen ja oppisen puolesta. Mielestämme on tärkeää, ettei pajatoiminnan laatu tulisi kärsimään ainakaan riittämättömien resurssien seurauksena. Jokainen haastattelemistamme nuorista nosti tavalla tai toisella esille riittävien resurssien merkityksen toiminnan laadun turvaamisessa. Nuoret olivat kiitollisia pajan hyvästä välineistöstä ja riittävästä tuesta.

Itse olemme tämän työn ohessa saaneet ainoan annoksen näkemystä ja kokemusta sosiaalialaan, nuorisotyöhön ja varsinkin pajatoimintaan liittyen. Teoriaan, pajatoiminnan käytäntöön, nuoriin itseensä ja nuorilta kerättyyn aineistoon tutustuminen on ollut monella tapaa ammatillisesti kasvatavaa. Yksi ammattilaisen tunnusmerkeistä on se, että hän osaa sijoittaa hienoimminkin teoreettisen kukkaskielen arjen reaali maailmaan, jossa sosionomin työn lähtökohdat todellisuudessa sijaitsevat. Opinnäytetyön tekeminen on mahdollistanut kyseisen taidon harjoittelun. On ollut erityisen mielenkiintoista siivilöidä vastauksia tutkimuskysymyksiimme nuorten sanoittamien kokemusten seasta. On ollut myös innostavaa huomata, miten jotkin toisinaan suurilta kuulostavat tavoitteet saattavat toteutua hyvin yksinkertaisen arkitöiminnan piirissä.

Opinnäytetyöprosessi on kokonaisuudessaan ollut antoisa ja opettavainen. Olemme kasvaneet sen aikana niin ihmisinä kuin ammattilaisinakin. Opinnäytetyön tekeminen on vaatinut meiltä kattavaa aiheeseen perehtymistä. Alusta asti meille oli selvää, että työssämme tulee kuulumaan nuorten ääni ja näkymään luonto ja sen hyvinvointia luova vaikutus tavalla tai toisella. Olimme aluksi suun-

nitelleet tekevämme toiminnallisen opinnäytetyön, mutta prosessin edetessä työ lähti muotoutumaan kohti laadullista tutkimusta. Jouduimme prosessin aikana useita kertoja rajaamaan työmme laajuutta, sillä mielenkiintoista materiaalia olisi aihepiirissä ollut määrättömästi. Työtä aloittaessa olimme epäluuloisia tutkimusosaamisestamme, sillä emme kumpikaan kokeneet olevamme erityisen tutkimusorientoituneita eikä laadullisen tutkimuksen tekeminen ollut meille tuttua. Opinnäytetyöprosessi on kuitenkin vienyt mukanaan ja herättänyt mielissämme innostuksen tutkimukseen ja kehittämiseen. Olemme työstäneet opinnäytetyötämme muiden opintojen ohessa ja kaikinensa prosessi on kestänyt noin yhden vuoden. Välillä on ollut pitkiäkin aikoja, jolloin työ on odottanut taustalla, välillä sitä taas on työstetty päivittäin.

Haastattelemamme nuoret toivat ilmi, että heidän positiivisten kokemustensa kannalta oleellista oli juuri pajan profiloituminen luonto- ja liikuntapainotteisena, eikä jokin muu paja olisi välttämättä heidän kohdallaan tuottanut yhtä laadukasta tulosta. Pajatoiminnan peruselementit lienevät kuitenkin samat, oli sitten kyse mistä alasta tahansa. Joitain työstämme saatuja tuloksia voitaneen siis hyödyntää myös muilla työpajoilla. Esimerkiksi yhteisöllisyys ja nuoren yksilöllinen tukeminen työmme tulosten perusteella on onnistuttu toteuttamaan hyvin luonto- ja liikuntapajalla. Näitä elementtejä voitaneen toteuttaa kaikessa pajatoiminnassa. Jatkotutkimuksen kannalta voisi olla mielenkiintoista pureutua tarkemmin esimerkiksi siihen, miten mahdollisimman tiivis, yksilöiden kasvua ja kehitystä tukeva yhteisö käytännössä pajalla rakentuu.

Olenaisena osana työtämme on ollut luonto- ja liikuntapajalle erottamattomasti kuuluvat luonto ja liikunta. Nuorten positiiviset kokemukset ovat vain vahvistaneet jo ennalta vahvaa luottamustamme luonnon ja liikunnan käyttämiseen sosiaalialan ammatillisina välineinä. Monesti ei tarvitse keksiä mitään kovin monimutkaisia aktiviteettejä, vaan pelkkä luontoon meneminen ja siellä oleminen on tämänkin työn perusteella jo voimaannuttava asia sinänsä. Tietysti toiminta on suunniteltava asiakasryhmän valmiuksia vastaavaksi, mutta on myös hyvä pitää mielessä tänä brändäyksen luvattuna aikakautena, että luonnossa liikkuminen on kaikkien oikeus, eikä sen tarvitse aina olla suu-rieleistä ja kallista välineurheilua.

Suomen luonto on koko kansan voimavara, jonka hyödyntämisen taito ei saisi unohtua. Kauhukuvat kuitenkin leijailevat mielessä. Ei varmaan mene kauaa, kun älypuhelimille voi jo ladata jonkin sortin metsäsovelluksen, josta voi kotisohvalla stressaavan päivän päätteeksi nauttia autenttisesta luontokokemuksesta kosketusnäytön välityksellä. Iltapäivisin pihamaalle vilkaistessa ulkona näkyy hälyttävän vähän leikkiviä lapsia ja luonnon mahdollisuuksista mielikuvituksen voimalla viritettyjä

leikkejä. Nopeus ja helppous vie monesti voiton, mutta palkitsee harvoin. Teemme rohkean yleistyksen ja väitämme nykyisen yhteiskuntamme vaativan päivittämistä. Ei ole pitkä aika siitä, kun tupakointi oli sallittua ravintoloiden sisätiloissa. Nykyään nikotiinin imeminen on tarkoin rajattu tietyille alueille, eikä syyttä. Yhteiskunta on tämän asian suhteen hyvinkin herännyt ja asian eteen tehdään töitä. Olisi mieleistä nähdä samanlaista heränneisyyttä myös laajempaan perspektiiviin asetetun hyvinvointiajattelun kanssa.

Ennen kaikkea koemme opinnäytetyömme edistävän syrjäytymisvaarassa olevien nuorten mahdollisuuksia saada jatkossakin laadukasta ohjausta ja toimintaa Oulun kaupungin luonto- ja liikuntapajalla. Tulostemme perusteella nuoret hyötyvät kyseisestä palvelusta nimenomaan pajatoiminnalle sekä nuorisotyölle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toiminta auttaa nuoria polulla kohti ammattia, ja samalla tukee heidän kasvuaan ja kehitystään yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Syrjäytyminen on helppo määritellä pelkästään työn ja koulutuksen ulkopuolelle jäämiseksi. Asia ei kuitenkaan liene niin yksinkertainen. Uskomme, että ihminen voi syrjäytyä monella eri tasolla. Työsäkävä voi olla hyvinkin yksinäinen ja eristäytynyt yhteiskunnasta, vaikka kantaakin kortensa verokekoon. Työtön taas voi olla sosiaalisesti ja yhteiskunnallisesti aktiivinen. Kyse on varmaan jollain tasolla elämän mielekkyydestä. Mistä syntyy sisältö ja merkityksellisyys jokaiseen päivään? Mitä ihminen tekee ja miten hän toimii suhteissaan muihin kanssaeläjiin? Syrjäytymisvaarassa oleva nuori voi pelata yksin tietokoneella koko päivän. Hän ehkä syö ja nukkuu huonosti. Kiinnostus muuta elämää kohtaan laskee päivä päivältä, kun synkän masennuksen verho väistämättä laskeutuu pikkutunneilla välkkyvän läppärin näytön ylle. Hänen sekavat ajatuksensa lilluvat kenties josain roskaruuan, päihteiden ja viiltelyn muodostamassa liisterissä. Tulevaisuus ei näytä tarjoavan mitään mielenkiintoista. Edellä esitetty kuvaus on vain spekuloiava mielikuvituksemme tuotetta, mutta meistä tuntuu, että emme silti ole täysin väärässä.

Emme väitä, että kaikki nykyaikaan kuuluva kehitys olisi pahasta, mutta mielestämme on kiistatonta nähtävissä se suunta, joka vie meitä kauemmas luonnollisesta olemisesta ja elämisestä. Nykyään me ihmiset maksamme siitä, että oppisimme olemaan läsnä tässä hetkessä. Maksamme siitä, että pääsisimme jonnekin karkuun kiirettä ja ahdistusta. Maksamme siitä, ettemme tulisi hulluksi tässä pyöryksessä, joka näkyy meissä milloin millaisinkin oireina. Maksamme näiden oireiden, joita ovat muun muassa masennus, ahdistus, syrjäytyminen, stressi, selkä-, pää- ja niskakivut, ylipaino, syömishäiriöt jne., hoitamisesta. Tämä kertoo mielestämme siitä, että meillä on olemassa jokin tarve, jota meidän on hyvin vaikea tyydyttää tämänhetkisen yhteiskuntamme otteessa. Opinnäytetyömme antaa ehkä viitteitä siitä, mistä voisi olla jotain hyötyä. Joten, rakas lukija, ennen kuin

hirtät itsesi tai hyppäät pää edellä asfalttiin kuudennesta kerroksesta, käväise pieni mutka läheisessä metsässä ja kerää muutama käpy ikkunalaudallesi muistutukseksi: Täällä on muutakin kuin kello, telkkari ja olohuoneen ahdistavuuden maksimoimiseksi suljetut sälekaihtimet.

LÄHTEET

Aaltola J. & Valli R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. WS Bookwell Oy, Juva.

Aarnio M, Erkkonen J., Kaikkonen H, Kajala L., Korpelainen R. & Virkkunen V. 2014. Terveyttä ja hyvinvointia kansallispuistoista – Tutkimus kävijöiden kokemista vaikutuksista. Metsähallitus. Viitattu 19.5.2019, <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Asarja/a208.pdf>

Alasuutari P. 2011 Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Osuuskunta Vastapaino

Aluehallintovirasto 2019. Nuorten työpajatoiminta. Viitattu 22.5.2019 ja 22.11.2019. <https://www.avi.fi/web/avi/avustukset-nuorten-tyopajatoimintaan>

Andersson S., Erikson J., Hovi P., Kajantie E., Laivuori H. & Räikkönen K. 2013. Artikkelit: Alkaako syrjäytyminen jo kohdussa? Reivinen J. & Vähäkylä L., Ketä kiinnostaa?, lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen, Gaudeamus, Tallinna.

Arene ry 2020. Opinnäytetyön eettiset ohjeet. Viitattu 11.2.2020. http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%20C3%84YTET%20C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Djunpsund R., Kiilakoski T. & Kinnunen V. 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetus suunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.

Duodecim 2016. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Psykiatriyhdistys ry:n asettama työryhmä. Käypä hoito suositukset: Depressio. Viitattu 4.4.2019. <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituks/suositus?id=hoi50023>

Eduskunta 2013. Nuorisotakuu, Laki hankkeiden tietopaketti. Viitattu 18.2.2019, https://www.eduskunta.fi/FI/tieto/eduskunnasta/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/nuorisotakuu.aspx

Ek E., Järvelin M-R., Sovio U. & Viinamäki L. 2004. Nuorten aikuisten työelämästä syrjäytyminen ja sosiaaliturvan käyttö, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia. Helsinki: Edita Prima Oy

Eskola J & Suoranta J. 1996: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Green care Finland ry 2019. Esitteet ja oppaat. Viitattu 19.5.2019, <http://www.gcfinland.fi/aineistot/esitteet--oppaat/>

Helsingin yliopisto 2019. Tutkimusetiikka. Tutkimuksen eettinen ennakoarvointi. Viitattu 14.5.2019,

<https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/tutkimusymparisto/tutkimusetiikka#section-2636>

Hilpinen M. 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Eduskunta. Asiantuntijalausunto aiheesta Työpajatoiminnan kehittämistarpeet ja mahdollisuudet sekä toiminnan rahoitus. Viitattu 14.5.2019 <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-211450.pdf>

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2015. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus, Tallinna.

Kettunen J., Kärki A., Näreaho S. & Päällysaho S. 2017. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Arene ry. viitattu 23.5.2019, http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_ammattikorkeakoulujen-opinnaytetoiden-eettiset-suositukset.pdf?_t=1526903222

Kiilakoski T. 2015. Artikkel: Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. Viitattu 22.5.2019, https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokolma06_nuorisotyn_luonnetta_ja_merkityst_on_kirkastettava.pdf

Kiviniemi 2010. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Aaltola J. & Valli R., Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Jyväskylä: PS-kustannus, 3.uudistettu painos.

Kuo F. & Taylor A 2004. A Potential Natural Treatment for Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder: Evidence From a National Study. American Journal of Public Health 9/2004. Tieteellinen lehtiartikkeli. 1580-1586

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1448497/>

Koskinen I. 2005. Haastattelut. Power-Point esitys. Viitattu 23.5.2019, <http://www2.uiah.fi/~ikoskine/ke62-2005/ke62-2005-haastattelut.pdf>

Kuuluvainen V. & Saren H. 2016. Luonnon hyvinvointivaikutukset - hyödynnä tietoa matkailuliiketoiminnassa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Viitattu 19.5.2019.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/116464/URNISBN9789515885500.pdf?sequence=1>

Lasten ja nuorten säätiö 2018. Elämäntaidot. Viitattu 23.2.2019. <http://www.nuori.fi/tietoameista/elamantaidot/>

Tuomi J. & Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Mustakangas T., haastattelu 30.1.2019

Mielenterveysseura 2015. Liikunta- ja mielenterveysalan kehittämislinjaukset. Viitattu 4.4.2019. https://www.mielenterveysseura.fi/sites/default/files/materials_files/liikunta-_ja_mielenterveysalan_kehittamislinjaukset.pdf

Nieminen J. 2018. Nuorisotyön historian luonne, lähteet ja tutkimusotteet. Teoksessa Honkatukia P. & Kiillakoski T. Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere: Vastapaino

Nuorisotakuu 2017. Työpajalla kiinni toimintaan. viitattu 18.02.2019, <https://nuorisotakuu.fi/nuorten-tyopajat>

Nuorisotutkimusseura ry 2017. Työtä, koulutus- tai harjoittelupaikkaa ilman olevien nuorten käsityksiä tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista –Nuorisobarometrin erillisnäyte/aineistonkeruu. Viitattu 23.5.2019, http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/hankkeet/nuorisobarometrin-erillisnayte/eriarvoistumistyoryhma_gretschelmyllyniemi_neet_aineistokooste_05122017_nettiin.pdf

Nyman A. 2011. Elämyspedagogiikka. Camera Obscura. Viitattu 23.2.2019. <http://www.camera-obscura.fi/16-elamyspedagogiikka>

Opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksen luotettavuus. Viitattu 11.2.2020.

<https://peda.net/jyu/okl/ko/kl/djm/demo-7/2tl/tss11>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) nuoret, katsaus tilanteeseen ja toimenpiteisiin. Viitattu 23.5.2019,

<https://minedu.fi/documents/1410845/4449678/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+%28NEET%29+nuoret%2C+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin/51231944-1fc0-ef0b-fc7a-afc6c975b010/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+%28NEET%29+nuoret%2C+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin.pdf>

Oulun kaupunki 2019. Nuorten työpajat. Viitattu 19.5.2019. <https://www.ouka.fi/oulu/nuoret/tyopajat>

Oulun kaupunki. Nuorten suunnitelmallinen tukeminen. Viitattu 6.1.2019

<https://www.ouka.fi/documents/78453/17050249/Yksil%C3%B6llinen+nuorisoty%C3%B6.pdf/cdac92f6-ae94-4b08-abba-8cef74fd57dc>

Salmela-Aro K. & Tuominen-Soini H 2013. Artikkelit: Koulu-uupumuksesta innostukseen. Toim.

Reivinen J. & Vähäkylä L., Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen, Gaudeamus, Tallinna.

Shanahan D., Fuller R., Bush R., Lin B., Gaston K. 2015. The health benefits of urban nature: how much do we need? Tieteellinen artikkeli. BioScience, Volume 65. Issue 5, May 2015, American Institute of Biological Sciences 476–485. Viitattu 5.4.2019, <https://academic.oup.com/bioscience/article/65/5/476/324489>

Sosiaalialan kompetenssit 2016. Viitattu 23.5.2019, <https://www.innokyla.fi/documents/1167850/5e8f1ef1-7a5b-4dfb-a629-0ea09dbfe904>

Valtakunnallinen työpajayhdistys 2019. Työpajatoiminta Suomessa, Työpajatoiminta pähkinänkuorissa. Viitattu 3.12.2019 <https://www.tpy.fi/tools/tyopajatoiminta-suomessa/>

Vilmilä, F. 2016. Elämätaitojen äärellä; Taidetyöpaja nuorten elämätaitojen vahvistajana. 13. Viitattu 23.2.2019 https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/elamantaitojen_aarella.pdf

YUNET-Nuorisotutkimuksen yliopistoverkosto. Tampereen yliopisto 2014. Mitä on nuorisotutkimus? <http://www.uta.fi/yunet/nuorisotutkimus/index.html>

LIITTEET

LIITE 1

TEEMAHAASTATTELUN TEEMAT:

Millaisia kokemuksia sinulla on pajajaksostasi?

- Arki
- mieliala
- tulevaisuus
- sosiaalisuus/yhteisöllisyys
- kaverisuhteet
- ohjaajien tuki
- omat tavoitteet ja odotukset

Millä tavalla luonto ja liikunta on näkynyt pajan toiminnassa?

- yhteistoiminta
- eri liikuntamuodot
- Millaisia retkiä
- Mitä erätaitoja
- itseluottamus
- Millaisia tuntemuksia on herännyt
- Aistit

Mikä on ollut parasta pajajakson aikana?

- Millä tavalla merkityksellinen kokemus?
- Miksi?

Miten pajan toimintaa voisi kehittää?

Mitä eväitä pajajakso on sinulle antanut?

- arjen hallinta
- sosiaaliset taidot
- tulevaisuuden näkymät
- itsetuntemus

SAATEKIRJE

Hei!

Haluamme tarjota sinulle mahdollisuuden osallistua nuorten luonto- ja liikuntapajan toiminnan kehittämiseen. Tarkoituksenamme on selvittää nuorten kokemuksia pajajak-sosta. Haastattelemme pajan nuoria 19.6.2019. Toteutamme haastattelut osana opin-näytetyötämme, ja niistä saatuja tuloksia voidaan käyttää pajan toiminnan kehittämi-seen. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina, ja niissä keskitytään pelkästään pa-jajakson kokemuksiin.

Haastattelut äänitetään. Äänitteitä käytetään vain tulosten analysointiin ja ne hävite-tään asianmukaisesti analysoinnin jälkeen. Yksittäisten vastaajien vastauksia ei voi tun-nistaa lopullisesta aineistosta. Haastatteluihin osallistuminen on vapaaehtoista, mutta suotavaa.

Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseus- verkkopalvelussa arviolta joulukuussa 2019 (theseus.fi)

Yhteistyöterveisin:

Sosionomi-opiskelijat

Johannes Lomma (o6lojo00@students.oamk.fi)

Veeti Perkkiö (o5peve00@students.oamk.fi)

Oulun ammattikorkeakoulu

Annan suostumukseni haastattelulle ja tulosten anonyymille käytölle

Haastateltavan allekirjoitus:

Alla ovat esimerkit aineiston analyysin pääluokkien jaottelusta:

TAULUKKO 1: Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset.

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alustava ryhmittely	Pääluokka
"Että ne suunnitelmat saatais jollaki tavalla lukkoon. Kaikkein Kaikkein pahinta on niinku se, että ne saattaa muuttua ihan kesken kaiken"	Aikatauluissa ja suunnitelmassa pysyminen.	Kehittäminen: Aikatauluissa ja suunnitelmassa pysyminen.	Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset.
"Minkälaista toimintaa tehhään ja minkälainen toiminta on hyvä siinä, ku on niin monta erilaista nuorta erilaisine taustoineen, nii toki on aika tärkeetä, että ne tietää ja suunnitellee sen mukkaan mikä vois kellekki sopia"	Osaavat huomioida yksilöt ryhmässä.	Kokemus ohjaajista: Osaavat huomioida yksilöt ryhmässä.	Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset.
" älyttömän hyvin on niinku varusteita täällä. saa just rinkat ja kaikki niinku aivan älyttömän hyvät kampeet tomoseen hommaan niin, on se ihan siistiä"	Hyvät välineet liikuntaan ja retkeilyyn.	Muita kokemuksia pajalta: Hyvät välineet liikuntaan ja retkeilyyn.	Pajan ammatilliseen osaamiseen ja resursseihin liittyvät kokemukset

TAULUKKO 2: Yhteisöön ja omaan itseen liittyvät kokemukset.

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alustava ryhmittely	Pääluokka
" kyllä se varmaan on tämä porukka ja ryhmähenki mikä on tässä pajalla, on saanu ilmasta itteä miten, miltä tuntuu silleen ilman suurempia huolia siitä, mitä muut ajattellee. se on varmaan se tärkein juttu."	Porukka ja ryhmähenki. Itsensä ilmaiseminen ilman pelkoa siitä, mitä muut ajattelevat.	Mikä on ollut parasta: Porukka ja ryhmähenki. Itsensä ilmaiseminen ilman pelkoa siitä, mitä muut ajattelevat.	Yhteisöön ja omaan itseen liittyvät kokemukset.
" sosiaalista itsevarmuutta tosi paljon saanu. semmosta, että ehkä sitä voi elämässä vielä tehdä jottain työtäki"	Sosiaalinen itsevarmuus.	Mitä muutosta huomannut itsessä pajajakson aikana: Sosiaalinen itsevarmuus.	Yhteisöön ja omaan itseen liittyvät kokemukset.

TAULUKKO 3: Pajan toimintaan liittyvät kokemukset.

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alustava ryhmittely	Päälukka
"Tietysti se puolijoukkueeltan pystyttäminen on niinku ehkä ainoa semmonen homma mikä ois ollu ihan uutta."	Puolijoukkueeltan pystyttäminen.	Uusia erätaitoja: Puolijoukkueeltan pystyttäminen.	Pajan toimintaan liittyvät kokemukset
"Odotuksia oli varmaan, että pääsis vähän treenaamaan, parantaan omaa kuntoa ja silleen."	Pääsisi treenaamaan. Parantamaan omaa kuntoa.	Odotukset/tavoitteet: Pääsisi treenaamaan. Parantamaan omaa kuntoa.	Pajan toimintaan liittyvät kokemukset
"Täällä on joka päivä niin eri. Aina on jottain uutta mukavaa kyllä keksitty."	Erilaisia päiviä, aina jotain uutta.	Muita kokemuksia pajalta: Erilaisia päiviä, aina jotain uutta.	Pajan toimintaan liittyvät kokemukset